

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
83-300 Kartuzy, ul. Mściwoja II 20
Tel/fax. 58 685 33 20, 684 00 82
e-mail: sekretariat@pcprkartuzy.pl
www.pcprkartuzy.pl

Sprawozdanie
z działalności
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Kartuzach
za okres od stycznia do grudnia 2020 roku
wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2021

Kartuzy, marzec 2021 r.

Wprowadzenie

Stosownie do zapisów art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) dyrektor powiatowego centrum pomocy rodzinie składa radzie powiatu coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach jako jednostka organizacyjna powiatu kartuskiego utworzona na mocy uchwały Nr VI/24/99 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 25 marca 1999 r. realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych oraz w oparciu o uchwałę Rady Powiatu Kartuskiego Nr XXXVI/266/06 z dnia 13 czerwca 2006 r. prowadzi Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Starosta Kartuski zarządzeniem Nr 58/11 z dnia 8 września 2011 r. wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kartuskim.

SPIS TREŚCI

I.	Zatrudnienie w 2020 roku	3
II.	Sprawozdanie finansowe za 2020 rok	4
III.	Realizacja działań w zakresie pieczy zastępczej w roku 2020	6
IV.	Poradnictwo specjalistyczne w 2020 roku	31
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych	33
	Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych behawioralnie	36
	Działalność Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach w okresie epidemii	40
V.	Realizacja zadań w ramach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, programy celowe PFRON w 2020 roku	43
	Programy celowe PFRON	49
	Finansowanie i nadzór nad działalnością WTZ	51
	Domy Pomocy Społecznej w Kobysewie oraz w Stężycy	54
VI.	Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kartuzach w 2020 roku	59
VII.	Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych i programów	62
VIII.	Doradztwo Metodyczne i Szkolenia Kadry Pomocy Społecznej w 2020 roku	67
	Funkcjonowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach w okresie epidemii COVID-19	68
	Załącznik do sprawozdania – wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej w powiecie kartuskim na rok 2021	71

I. Zatrudnienie w 2020 roku

Wszechstronny i złożony charakter udzielanych świadczeń oraz wsparcia wymaga zatrudnienia odpowiednich specjalistów. Stan zatrudnienia na dzień 31 grudnia 2020 roku wyniósł 33,74 etatu (tj. 36 pracowników), w tym 3 osoby są na urlopie wychowawczym. Wśród zatrudnionych 5 osób posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi 14,82%.

Nadzór merytoryczny nad działalnością PCPR sprawuje Wydział Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

Tabela 1. Struktura wykształcenia pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Lp.	Wykształcenie	Liczba osób
1	Średnie	4
2	Licencjat	4
3	Magisterskie	28
4	Podyplomowe	9

Tabela 2. Struktura zatrudnienia pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Lp.	Komórki organizacyjne/ stanowiska pracy	Liczba osób zatrudnionych
1	Dyrektor	1
2	Dział Organizacyjny	5
3	Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej	8
4	Dział Świadczeń i Pomocy Instytucjonalnej	5
5	Dział Pomocy Osobom Niepełnosprawnym	4
6	Księgowość	4
7	Centrum Interwencji Kryzysowej	2
8	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	6
9	Samodzielne stanowisko radcy prawnego	1
Łącznie:		36

II. Sprawozdanie finansowe za 2020 rok

Dział 852 rozdział 85218 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Plan	1 748 722,00 zł
Wydatki	1 738 864,44 zł
w tym:	
- wynagrodzenia osobowe i bezosobowe wraz z pochodnymi działalność PCPR	1 281 174,68 zł
- remont pomieszczeń pierwszego piętra, klatki schodowej	225 376,07 zł
- wydatki na zakupy inwestycyjne (klimatyzacja, montaż kotła)	159 331,54 zł
- opracowanie dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie kartuskim na lata 2021-2027	59 292,15 zł
	13 690,00 zł

Dział 855 rozdział 85510 Działalność placówek opiekuńczo –wychowawczych

Plan	178 609,00 zł
Wydatki:	145 805,97 zł
w tym:	
świadczenia na kontynuowanie nauki	83 921,97 zł
pomoc na pokrycie kosztów wynajmu pokoju	450,00 zł
pomoc na usamodzielnienie	50 273,00 zł
pomoc na zagospodarowanie	11 161,00 zł

Dodatek z art. 113a (500+)

Plan	292 660,00 zł
Wydatki:	286 056,89 zł
w tym:	
dodatek z art.113a	283 190,90 zł
koszty obsługi	2 865,99 zł
Otrzymana dotacja:	292 660,00 zł

Dział 855 rozdział 85508 Rodziny zastępcze

Plan	4 589 497,00 zł
Wydatki	4 515 777,41 zł
w tym:	
- wynagrodzenia bezosobowe dla zawodowych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, osoby do pomocy, rodziny pomocowe wraz z pochodnymi	1 257 941,97 zł
- wynagrodzenie koordynatorów wraz z pochodnymi	380 148,64 zł
- wynagrodzenie psychologa	44 114,57 zł
- świadczenia na utrzymanie dziecka w pieczy rodzinnej	2 348 607,41 zł
- świadczenia na kontynuowanie nauki	86 282,14 zł
- pomoc na usamodzielnienie	79 484,00 zł
- pomoc na zagospodarowanie	17 347,00 zł
- inne	47 917,01 zł
- zakup usług przez JST od innych JST	253 934,67 zł

Dodatek wychowawczy (500+)

Plan	913 500,00 zł
Wydatki	913 143,47 zł
w tym:	
dodatek wychowawczy	904 008,47 zł
koszty obsługi	9 135,00 zł
Otrzymana dotacja:	913 500,00 zł

Dział 855 rozdział 85504 Wspieranie rodziny (300+)	
Plan	62 000,00 zł
Wydatki	58 590,00 zł
w tym:	
wydatki na świadczenia (300+)	56 700,00 zł
obsługa	1 890,00 zł
Otrzymana dotacja:	62 000,00 zł

Dział 852 rozdział 85205 Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Można Inaczej

Plan	19 460,00 zł
Wydatki	19 460,00 zł
Otrzymana dotacja:	19 460,00 zł

Dział 852 Rozdział 85220 Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej

Centrum Interwencji Kryzysowej

Plan	230 860,00 zł
Wydatki	228 587,60 zł
w tym:	
wynagrodzenia osobowe i bezosobowe wraz z pochodnymi	163 217,84 zł
działalność CIK	65 369,76 zł

Dział 853 rozdział 85324 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Plan	2 989 022,00 zł
Wydatki	2 956 652,00 zł
w tym:	
WTZ Somonino (40 uczestników)	819 840,00 zł
WTZ Chmielno (30 uczestników)	614 880,00 zł
WTZ Stężyca (25 uczestników)	512 400,00 zł
Rehabilitacja społeczna	2 936 652,00 zł
Rehabilitacja zawodowa	20 000,00 zł

Dział 855 rozdział 85595 Pozostała działalność

Klub Młodzieżowy

Plan	1 323,00 zł
Wydatki	1 321,87 zł

Dział 853 Rozdział 85321 Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności

Plan	753 496,00 zł
Wydatki	747 015,02 zł
w tym:	
wynagrodzenia osobowe i bezosobowe wraz z pochodnymi	454 717,80 zł
działalność	292 297,22 zł
Otrzymana dotacja z Urzędu Wojewódzkiego:	753 496,00 zł

Dział 853 rozdział 85395 pozostała działalność

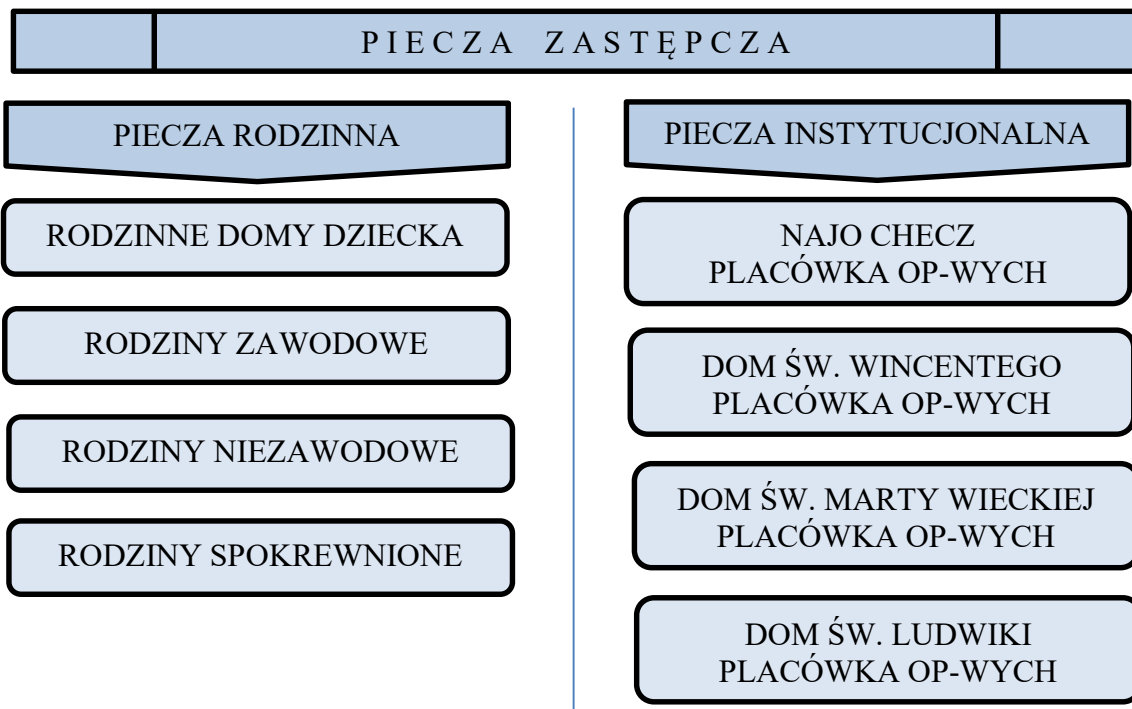
Akademia Aktywności 2017-2018

Plan	607,00 zł
Wydatki	256,60 zł

III. Realizacja działań w zakresie pieczy zastępczej w roku 2020

Zadania związane z opieką nad dzieckiem i tworzeniem środowisk opieki zastępczej dla dzieci są realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach, co wynika z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz jest jednym z elementów powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Na mocy tej ustawy Starosta Kartuski powierzył PCPR rolę organizatora pieczy zastępczej, wydzielając Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej oraz Dział Świadczeń i Pomocy Instytucjonalnej. Działania obu struktur nastawione są na organizowanie najbardziej efektywnych oraz przyjaznych dziecku i jego rodzinie działań w zakresie pieczy zastępczej, co zgodne jest z polityką Państwa w tym obszarze. Z założenia piecza zastępcza ma charakter tymczasowy, a wdrażane rozwiązania mają na celu skrócenie okresu pobytu dziecka poza rodziną pochodzenia.

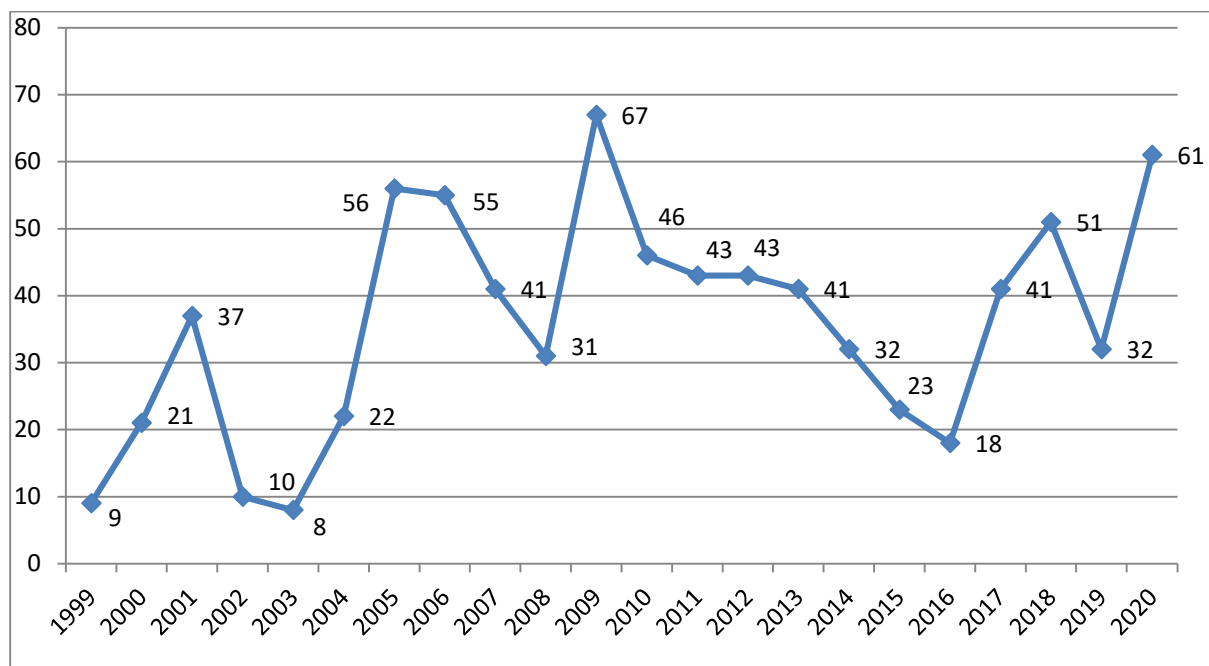
Opieka nad dzieckiem w powiecie kartuskim jest realizowana w formie opieki rodzinnej i instytucjonalnej. Poniżej rodzaje pieczy:

Od dnia 31 stycznia 2019 r. na podstawie umów zawartych pomiędzy Zarządem Powiatu Kartuskiego a Zgromadzeniem Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a'Paulo w Chełmnie realizowane jest zadanie zlecone polegające na prowadzeniu czterech placówek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie pieczy instytucjonalnej dla 56 dzieci.

W ramach ww. umów na terenie Kartuz funkcjonują 4 placówki opiekuńczo-wychowawcze (po 14 wychowanków każda) spełniające warunki określone w art. 106 ww. ustawy, posiadające zezwolenia Wojewody Pomorskiego wydane w dniu 23 stycznia 2019 r. na czas nieokreślony. Dynamikę umieszczeń dzieci w środowiskach zastępczych na przestrzeni lat działalności PCPR pokazuje wykres nr 1.

Wykres 1. Liczba dzieci z terenu powiatu kartuskiego umieszczonych w zastępczych formach opieki w latach 1999 – 2020

W roku sprawozdawczym 41 dzieci trafiło do pieczy rodzinnej, a 20 trafiło do pieczy instytucjonalnej. Oprócz nowych dzieci przyjętych do rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych w pieczy zastępczej w roku 2020 łącznie przebywało 242 dzieci, co obrazuje tabela nr 3.

Tabela 3. Liczba dzieci w pieczy zastępczej w 2020 roku

Lp.	Wyszczególnienie form pieczy	Liczba rodzin i placówek	Liczba dzieci korzystających
1	Rodziny zawodowe	9	25
2	Rodziny zawodowe o charakterze pogotowia	1	1
3	Rodziny zawodowe specjalistyczne	1	1
4	Rodziny niezawodowe	34	42

5	Rodziny spokrewnione	40	62
6	Rodzinne domy dziecka	8	54
7	Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego	4	57
		Razem	242

Sytuacja epidemiczna, kolejne obostrzenia i ograniczenia niestety znacząco pogorszyły sytuację dzieci na terenie powiatu. Wstępnie zdiagnozowane przyczyny takiego stanu rzeczy to:

1. przebywanie całych rodzin w zamknięciu na niewielkiej powierzchni, przy jednoczesnym niskim poziomie kompetencji społecznych, umiejętności radzenia sobie ze złością;
2. wysoki poziom frustracji zarówno u dzieci jak i rodziców, związanych z realizacją nauczania zdalnego, wynikający zarówno z samego faktu, tj. przede wszystkim brak odpowiedniego sprzętu, brak umiejętności techniczno-informatycznych, brak przestrzeni dla kilkorga dzieci naraz w domu, oraz długofalowych konsekwencji psychologicznych, takich jak znużenie, obniżenie poziomu kompetencji społecznych, tęsknota za kontaktem z rówieśnikami, poczucie izolacji, pogłębienie istniejących wcześniej problemów psychicznych;
3. nasilenie problemu alkoholowego oraz zjawiska przemocy domowej zarówno z powodów pozostających po stronie rodzin (frustracja, izolacja, wzrost spożycia alkoholu, trudności w hamowaniu trudnych emocji, poczucie bezkarności), jak i systemu (rzadsze wizyty przedstawicieli służb w środowisku, brak możliwości rozpoznawania symptomów krzywdzenia na terenie placówek edukacyjnych, utrudnione procedury interwencji);
4. brak możliwości spędzania czasu w sposób atrakcyjny i społecznie akceptowany przez całe rodziny jak i poszczególnych członków (brak zajęć pozalekcyjnych, klubów sportowych, atrakcji rodzinnych, okresowo brak możliwości swobodnego przemieszczania się);
5. utrudniony dostęp do pomocy specjalistycznej i pogłębienie się trudności psychologicznych (wiele rodzajów pomocy realizowanych za pośrednictwem teleporad lub poradnictwa online, wydłużone kolejki do specjalistów, utrudniony transport itp.).

Powyższe przyczyny spowodowały, że rok 2020 zakończył się bardzo wysoką liczbą umieszczeń w pieczy zastępczej. Warto dodać, że aktualna sytuacja związana z miejscami w pieczy zastępczej jest dramatycznie trudna i dokonane umieszczenia dotyczą najtrudniejszych sytuacji rodzinnych. Z pewnością w ocenie pracowników socjalnych, jak i kuratorów sądowych sprawujących nadzór nad rodzinami, dużo więcej dzieci jest w trudnej sytuacji wymagającej tak poważnej ingerencji we władzę rodzicielską, jaką jest odebranie

dziecka ze środowiska rodzinnego. Dodatkową trudność stanowi fakt, że z powodu braku miejsc w profesjonalnej pieczy zastępczej, kuratorzy sądowi posiłkowali się interwencyjnymi umieszczeniami pod opieką członków najbliższej rodziny dziecka. Niestety, ta forma opieki nie sprawdza się, ponieważ interwencyjnie utworzone rodziny zastępcze w osobach dziadków czy dorosłego rodzeństwa zazwyczaj same stanowią niewydolne środowisko wychowawcze, nie stawiają jasnych granic rodzicom, a często pozostają z nimi w konflikcie, nie chronią dzieci przed dalszym krzywdzeniem przez rodziców i sytuacje takie wymagają szybkiego przeniesienia dzieci. Pandemia dodatkowo pogorszyła tę sytuację. Spokrewnione rodziny nie są chętne do podnoszenia własnych kompetencji, nie chcą uczestniczyć w proponowanych formach pomocy, a reżim sanitarny i obostrzenia dodatkowo zmniejszyły ilość proponowanych rozwiązań.

Nadal utrzymuje się smutna tendencja, że dzieci trafiające do pieczy zastępczej pozostają w niej na długo, najczęściej do pełnoletności. Rok 2020 pokazał, że niestety kłopotem są przedłużające się postępowania sądowe dotyczące dzieci bardzo małych, które mogłyby trafić szybko do środowiska docelowego, tj. adopcyjnego. Aktualnie w jednej ze spraw poproszono o interwencję Rzecznika Praw Dziecka, ze względu na fakt, że dziecko od urodzenia przebywa w pieczy, już prawie 2 lata, nikt z rodziny nie interesuje się jego losem, a rokowanie co do możliwości uregulowania jego sytuacji prawnej jest uzależnione od postępowania rozwodowego rodziców dziecka. Takie sytuacje wpływają negatywnie na rozwój emocjonalny dziecka, stwarzają niepotrzebną sytuację traumy rozstania z opiekunami zastępczymi na rzecz środowiska adopcyjnego, a jednocześnie pozbawiają dziecko możliwości wzrastania prawie od początku życia w docelowym środowisku.

Tabela 4. Powód umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w roku 2020

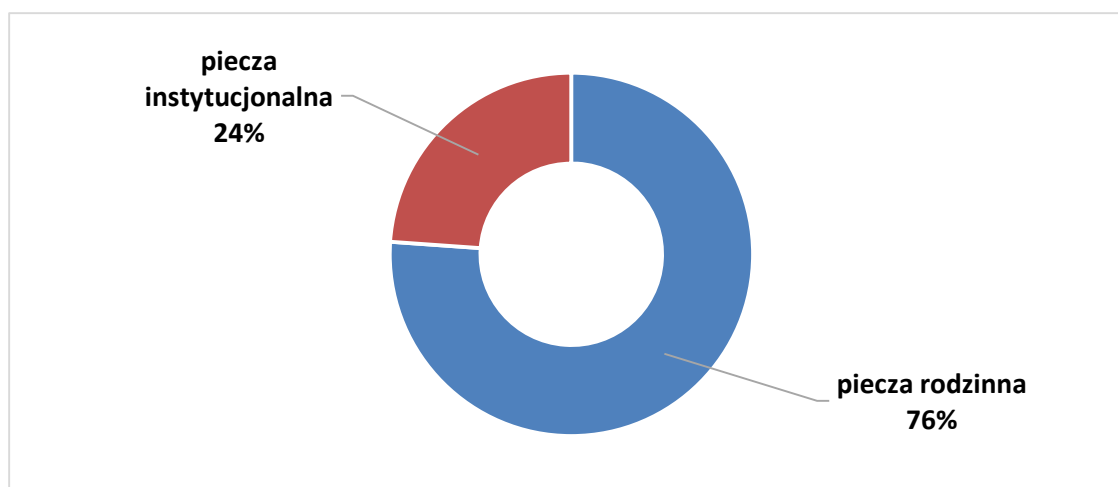
Lp.	Powód umieszczenia	Ilość dzieci
1	nadużywanie alkoholu, narkotyki	20
2	zaniedbania i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	22
3	Sieroctwo/pólsieroctwo	1
4	pobyt za granicą rodziców	-
5	długotrwała choroba rodziców	-
6	przemoc	11
7	pobyt rodzica w zakładzie karnym	-
8	pozostawienie w szpitalu	-
9	pozostawienie w „oknie życia”	-
10	niepełnoletność rodziców	1
11	Inne	6
Razem		61

Jak pokazuje powyższa tabela, zgodnie z analizą dokonaną w oparciu o sytuację pandemiczną, najczęstszą przyczyną umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej jest uzależnienie od alkoholu, i, jako nowy trend – używanie innych substancji psychoaktywnych (narkotyki) oraz niewydolność opiekuńczo-wychowawcza. Na kolejnym miejscu plasuje się kolejne negatywne zjawisko społeczne, jakim jest przemoc domowa. Trend ten pokazuje, jak ważne w sytuacji izolacji społecznej są interwencje służb społecznych oraz umożliwienie dostępu do szeroko zakrojonej pomocy specjalistycznej, a także realizacja długofalowych planów pomocy rodzinie uwzględniających tendencję do sięgania po substancje psychoaktywne w sytuacjach trudnych.

Na szczęście, mimo wysokiego poziomu zachorowalności na wirus Sars-Cov-2, nie było konieczności zabezpieczania dzieci z powodu choroby lub zgonu rodziców. W oparciu o dodatkowe środki finansowe przekazane przez Wojewodę Pomorskiego w ramach realizacji projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” udało się przygotować dwa miejsca kwarantanny dla dzieci umieszczanych w pieczy rodzinnej (w Ostrzycach – mieszkanie dla 5 osób w dawnej placówce interwencyjnej „Ostrzyk”) oraz w pieczy instytucjonalnej (mieszkanie dla 6 osób w budynku Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego A’Paulo w Kartuzach). Na ten cel przeznaczono łącznie 10.000,00 zł na doposażenie miejsc i stworzenie odrębnej bazy z przeznaczeniem na izolację i kwarantannę w uzasadnionych wypadkach.

W dalszym ciągu utrzymuje się tendencja, że w pierwszej kolejności dzieci kierowane do pieczy umieszczane są w rodzinach zastępczych. Do placówek trafiają głównie dzieci powyżej 10 roku życia, co pokazuje wykres nr 2.

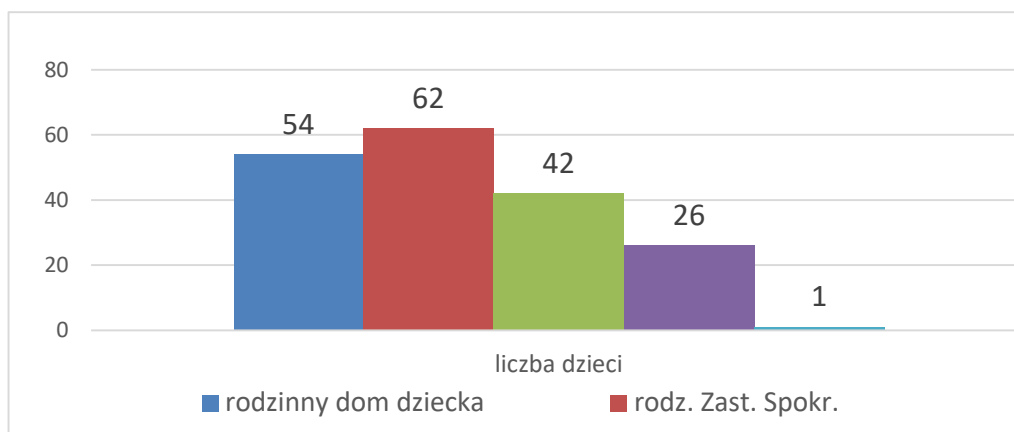
Wykres 2. Procentowy udział dzieci przebywających w pieczy zastępczej w roku 2020

Struktura rodzinnego środowiska zastępczego wskazuje na przewagę ilości dzieci przebywających w niezawodowych rodzinach zastępczych, aczkolwiek w ostatnim czasie trend ten wyrównuje się na korzyść rodzin spokrewnionych z dzieckiem. Niestety, jak nadmieniono na wstępie, rodziny spokrewnione zazwyczaj mają niskie kompetencje wychowawcze, same żyją w trudnych warunkach bytowych, mają też utrudnioną możliwość korzystania ze specjalistycznego wsparcia (np. nie dysponują własnym pojazdem). Często negują potrzebę otaczania dzieci fachową pomocą np. psychiatry czy psychologa, ponadto zdarza się, że w sytuacji odkrycia krzywdzenia dziecka negują ten fakt, próbują go umniejszyć czy ukryć celem ochrony rodzica dziecka, który jest ich dzieckiem. Na sytuację taką składa się mnóstwo czynników psychologicznych – m. in. zaprzeczanie krzywdzie dziecka, własne poczucia winy, lęk przed konsekwencjami prawnymi. Wydaje się przy uznaniu, że konieczne jest podtrzymywanie więzi z rodziną pochodzenia oraz tożsamości dziecka, jednak w wielu sytuacjach korzystniejsze jest umieszczanie dzieci w niespokrewnionych środowiskach zastępczych, gdzie jakość opieki jest wyższa.

Ilość dzieci przebywających w poszczególnych formach pieczy obrazuje wykres nr 3.

Wykres 3. Ilość dzieci przebywających w pieczy zastępczej rodzinnej w roku 2020

Nadal znaczącą trudność w kształtowaniu systemu pieczy zastępczej stanowi brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a w szczególności rodzin specjalistycznych oraz kandydatów gotowych podjąć się opieki nad starszymi dziećmi oraz wieloosobowymi rodzeństwami. W roku 2020 zgłosiły się tylko 2 małżeństwa, z czego 1 przedłożyło niezbędne dokumenty i oczekuje na diagnozę psychologiczną. Ze względu na pandemię, nie było możliwości przeprowadzenia tradycyjnych kampanii promocyjnych w postaci festynów rodzinnych połączonych z akcją informacyjną i dystrybucją ulotek. Promocja rodzicielstwa zastępczego odbyła się za pośrednictwem mediów elektronicznych – zamieszczano apele i ogłoszenia na stronie internetowej oraz [tz2.funpage](https://www.funpage.pl) u na portalu Facebook.

Aktualnie praktycznie nie dysponujemy wolnymi miejscami w rodzinnej pieczy zastępczej i rok 2020 był kolejnym, kiedy zwracaliśmy się o pomoc do innych organizatorów pieczy zastępczej na terenie województwa, jak również kraju. Niestety w ościennych powiatach sytuacja jest podobna – dotychczasowa baza miejsc została wyczerpana i brakuje nowych kandydatów na rodziny zastępcze. Brakuje również placówki specjalistycznej dla dzieci i młodzieży prezentującej nasilone zachowania destrukcyjne i agresywne po przeżytej przemocy lub traumie oraz miejsc interwencyjnych. W związku z powyższym, nie udało się pozyskać miejsc w pieczy zastępczej dla dzieci pochodzących z powiatu kartuskiego na terenie innych powiatów.

W tej sytuacji, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach ma zamiar powołania do życia kolejnej placówki, mogącej przyjąć 14 dzieci w wieku powyżej 10 lat. Mamy pełną świadomość, że takie działanie nie jest zgodne z ogólnopolskim trendem deinstytucjonalizacji pieczy, niemniej nasze doświadczenia wskazują na taką konieczność.

Argumenty przemawiające za takim rozwiązaniem to:

1. brak nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej mimo kampanii promocyjnych, akcji informacyjnych i dostępności wiadomości dotyczących procedury;
2. wypełnienie miejsc w dotychczas istniejących rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, skutkujący brakiem możliwości dalszych przekształceń przy jednoczesnym starzeniu się i wypaleniu kompetencji u istniejących rodzin;
3. niedostateczne kompetencje osobiste u „nowych” rodzin zastępczych – mimo prawidłowego funkcjonowania psychologicznego potwierdzonego w toku procedury oraz intensywnego przeszkolenia kandydaci nie radzą sobie z dużym nasileniem trudności potraumatycznych u dzieci i idącymi za nimi trudnymi zachowaniami.

Pamiętać należy, że rodzina zastępcza czy rodzinny dom dziecka pełnią funkcję opiekuńczą cały czas, co sprawia, że w przypadku nasilenia trudnych sytuacji z wychowankami trudno zachować tzw. higienę psychiczną. Placówka opiekuńczo-wychowawcza pracuje na zasadzie dyżurów poszczególnych wychowawców, z których każdy kończąc dyżur udaje się do własnego miejsca zamieszkania i do własnych zajęć, co pozwala na „złapanie psychicznego oddechu”, zdystansowanie się od problemów i możliwość spojrzenia na sytuację wychowanka z innej perspektywy. Ponadto, placówka daje możliwość jednoczesnego umieszczenia kilkorga dzieci naraz, co jest istotne przy stosowaniu zasady nierozdzielania rodzeństw.

W naszej ocenie, na podstawie dotychczasowych doświadczeń, jak również rokowań na rozwój pieczy rodzinnej w przyszłości, uważamy, że niewielka placówka wypełni lukę w systemie, pozwoli na niezwłocznie wykonywanie postanowień Sądu oraz zapewni profesjonalną opiekę dzieciom, które nie mogą wychowywać się we własnym środowisku rodzinnym.

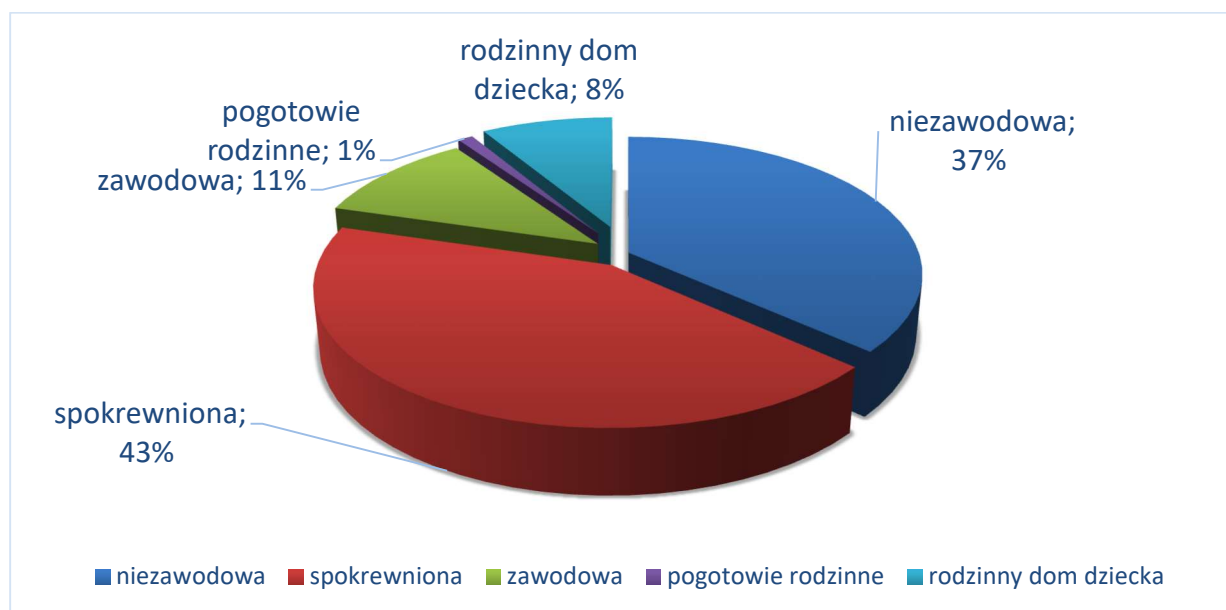
Strukturę liczbową rodzinnej pieczy zastępczej obrazuje tabela nr 5.

Tabela 5. Liczba rodzin zastępczych w powiecie kartuskim w latach 2011 - 2020

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Rodzina zastępcza spokrewniona	43	32	31	32	29	32	26	28	29	40
2	Rodzina zastępcza niezawodowa	21	30	38	37	38	39	32	35	30	34
3	Rodzina zastępcza zawodowa	4	3	7	9	9	11	10	10	12	10
4	Rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	5	5	2	2	2	2	2	2	1	1
5	Rodzinny dom dziecka	1	2	2	3	3	3	5	6	6	8
OGÓLEM		74	72	80	83	81	87	75	81	78	93

Jak wynika z tabeli największą grupę stanowią rodziny niezawodowe i spokrewnione. Strukturę rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia wykres nr 4

Wykres 4. Procentowy udział poszczególnych form w pieczy zastępczej rodzinnej w roku 2019

Powiat Kartuski jest otwarty na profesjonalizację pieczy zastępczej – zawieranie umów o świadczenie usług jako zawodowa rodzina zastępcza i prowadzący rodzinny dom dziecka, zgodnie z Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej, jednakże działanie takie podnosi jakość opieki, a nie przekłada się na ilość pozyskiwanych miejsc.

Kolejnym istotnym aspektem jest wiek opiekunów zastępczych – w ocenie Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej najefektywniejsza jest opieka sprawowana przez osoby w wieku 40–55 lat, ze względu na stosunkowo duże doświadczenie życiowe, przy jednoczesnym

dobrym stanie zdrowia i kondycji psychofizycznej. Kandydaci młodszy najczęściej mają mniej cierpliwości oraz zrozumienia dla stanów psychicznych dzieci, ponadto, z oczywistych względów sami mają małe dzieci, co uniemożliwia sprawowanie opieki nad nastolatkami. Utrzymuje się tendencja do umieszczania starszych dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych mimo, że doświadczenia pokazują, że jest to wiek szczególnej wrażliwości i o wysokich potrzebach indywidualnego kontaktu (znaczące sukcesy wychowawcze odnoszą opiekunowie z rodzinnych domów dziecka przyjmujący do opieki nastolatki).

Strukturę wieku opiekunów zastępczych pokazuje poniższa tabela nr 6.

Tabela 6. Struktura wieku rodziców zastępczych

Lp.	Wiek	Rodzina zastępcza spokrewniona	Rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina zastępcza zawodowa	Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	Rodzinny dom dziecka	Razem
1	Do 21 lat	0	0	0	0	0	0
2	22-30	2	1	0	0	0	3
3	31-40	2	10	0	0	0	12
4	41-50	9	8	3	0	6	26
5	51-60	9	10	7	1	2	29
6	61-70	12	5	0	0	0	17
7	powyżej 71 lat	6	0	0	0	0	6

Jak wynika z tabeli wiek opiekunów zastępczych podnosi się i większość stanowią osoby pomiędzy 41 a 60 rokiem życia, co przekłada się znacząco na jakość sprawowanej opieki ze względu na stan zdrowia i ogólną sprawność psychofizyczną. Nie bez znaczenia jest fakt, że w takiej sytuacji zwiększa się różnica pokoleniowa pomiędzy opiekunami a wychowankami, co również prowadzi do konfliktów międzypokoleniowych, ale także banalnych w swoim wymiarze trudności – np. starsze osoby mają trudności z obsługą komputera. W związku z tym, nie są w stanie na bieżąco monitorować sytuacji szkolnej za pośrednictwem dziennika elektronicznego, ale także świat wychowanka i jego problemy w dużym stopniu umiejscowione w rzeczywistości wirtualnej są dla opiekuna obce i niezrozumiałe. Są to sytuacje wymuszone losowo, natomiast jakość tej opieki nie jest wysoka.

Największą grupę wiekową dzieci trafiających do pieczy stanowią dzieci w wieku 7–13 lat. Wydaje się, że jest to czas, kiedy dzieci rozpoczynają naukę szkolną, rozpoczyna się okres dojrzewania, i kompetencje rodziców, którzy wcześniej jakoś radzili sobie z opieką, wyczerpują się. Ponadto, w tym wieku poszerza się środowisko społeczne dzieci i ewentualne deficyty domu rodzinnego są zauważane przez więcej instytucji. Jest to o tyle niepokojące, że jest to wiek dużej

wrażliwości emocjonalnej dzieci, potrzeby indywidualnego kontaktu oraz kształtowania się osobowości i postaw w oparciu o doświadczenia w środowisku zewnętrznym. Są to dzieci, które nie mają już szans na adopcję, a rodzice biologiczni nie są szczególnie zainteresowani ich powrotem do domu rodzinnego. Często są to ludzie jeszcze stosunkowo młodzi i zdarza się, że zamiast podjąć intensywne działania na rzecz powrotu dzieci z pieczy, powołują do życia kolejne dzieci i brak zainteresowania sprawami starszych dzieci usprawiedliwiają koniecznością opieki nad niemowlęciem. Sytuacja taka psychologicznie jest tragiczna dla dzieci przebywających w pieczy – oto pojawia się rodzeństwo, które powinno kochać, natomiast dominującym uczuciem jest rozpacz i zazdrość o miejsce niemowlęcia w rodzinie.

Strukturę wieku dzieci w pieczy zastępczej obrazuje poniższa tabela nr 7.

Tabela 7. Struktura wieku dzieci w pieczy zastępczej w powiecie kartuskim – stan na 31.12.2020 r.

Lp.	Wiek dziecka	Rodzina zastępcza spokrewniona	Rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina zastępcza zawodowa	Rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	Rodzinny dom dziecka	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	Razem
1	Do 3 lat	9	7	1	1	1	0	19
2	4 - 6	9	3	6	0	11	4	33
3	7-13	21	7	11	0	27	20	86
4	14-17	11	13	6	0	13	28	71
5	18-24	12	12	2	0	2	5	33

Jak wspomniano wcześniej, dużą trudność stanowi brak kandydatów do sprawowania opieki nad licznymi rodzeństwami. W powiecie dominuje model rodziny zastępczej opiekującej się 1 dzieckiem (jest to aż 57 rodzin). Najczęściej są to rodziny, które podjęły się tej funkcji z powodów losowych – spokrewnione wg definicji ustawowej lub sprawujące opiekę nad dzieckiem z dalszej rodziny, mające status rodziny niezawodowej. Rodziny takie rzadko deklarują rozszerzenie swojej działalności i przyjęcie do opieki większej ilości dzieci.

Strukturę rodzin wg ilości dzieci pod opieką ukazuje poniższa tabela nr 8.

Tabela 8. Struktura rodzin zastępczych wg ilości dzieci przebywających w pieczy w 2020 roku

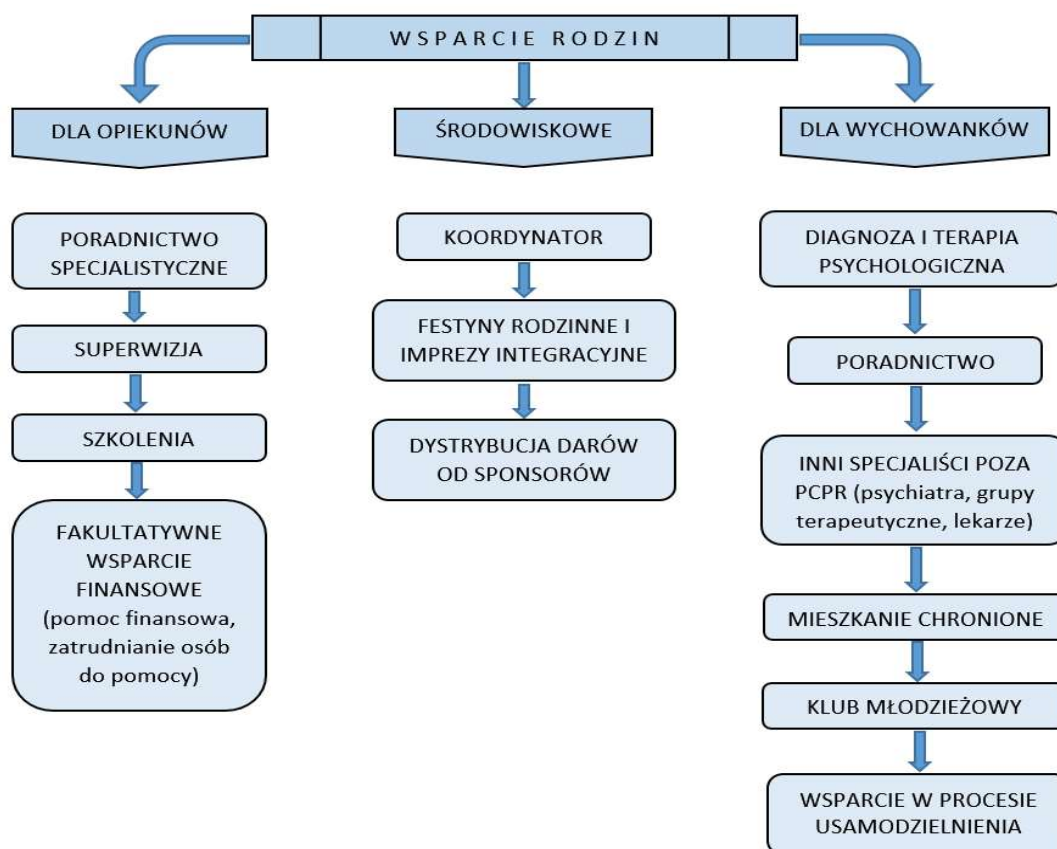
Lp.	Liczba dzieci	Rodzina zastępcza spokrewniona	Rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina zastępcza zawodowa	Rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	Rodzinny dom dziecka	Razem
1.	* bez dziecka	0	0	0	0	0	0
2.	z 1 dzieckiem	26	27	3	1	0	57
3.	z 2 dziećmi	9	6	2	0	0	17
4.	z 3 dziećmi i więcej	5	1	5	0	8	19

* rodziny oczekujące na przyjęcie dziecka

Wsparcie dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka

Ze względu na wysoki poziom zaburzeń prezentowanych przez dzieci trafiające do pieczy, trudności w kontakcie i budowaniu spójnego frontu wychowawczego z rodzicami biologicznymi oraz trudności pozostające po stronie opiekunów zastępczych (m. in. zagrożenie wypaleniem, wiek i wynikające z niego pogorszenie stanu zdrowia, stres itp.) konieczne jest stałe wspieranie zarówno opiekunów zastępczych w pełnionej funkcji jak i niwelowanie negatywnych skutków wychowywania się w niesprzyjającym środowisku u dzieci.

Wsparcie rodzin zastępczych realizowane jest poprzez następujące działania:

W roku sprawozdawczym kontynuowanym działaniem (wprowadzonym w 2019 r.) było zwiększenie ilości osób do pomocy w wychowaniu i pracach gospodarskich, w zależności od ilości dzieci i nasilenia trudności. Rozwiązanie to przyniosło bardzo dobre efekty w zakresie przeciwdziałania wypaleniu u opiekunów oraz znacząco podniosło jakość sprawowanej opieki, szczególnie w okresie pandemii.

Koordinatorzy rodzinnej pieczy zastępczej nadal wspierają rodziny w pozyskiwaniu miejsc na terapię u specjalistów. Aktualnie w PCPR zatrudnionych jest dwóch psychologów na 1/2 etatu każdy, którzy prowadzą diagnostykę psychologiczną i konsultacje dla wychowanków oraz opiekunów. Prowadzimy również stałą współpracę z prywatnym gabinetem psychiatrii dziecięcego. Dobra współpraca łączy Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kartuzach oraz z jednostkami służby zdrowia na terenie powiatu.

Mimo szerokiego wachlarza wsparcia zdarza się, że rodziny ze względów osobistych nie radzą sobie z trudem wychowania dzieci. W niektórych sytuacjach jest to spowodowane poziomem strauumatyzowania dzieci, które prezentują zaburzenia zbyt trudne do sprawowania rodzinnej opieki (4 dzieci w 2020 roku), a czasem jest to wynik błędnej wstępnej oceny możliwości przejęcia opieki przez członków rodziny (2 dzieci). Przepływ dzieci w ramach różnych form pieczy obrazuje tabela nr 9.

Tabela nr 9. Przepływ dzieci w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej w 2020 r.

Lp.	Liczba dzieci	Powód przeniesienia	Pierwotne środowisko zastępcze	Docelowe środowisko zastępcze
1	3 (rodzeństwo)	Wysoki poziom zaburzeń	Niezawodowa rodzina zastępcza	Placówka opiekuńczo-wychowawcza
2	2 (rodzeństwo)	Brak woli do sprawowania opieki zastępczej (dziadkowie)	Spokrewniona rodzina zastępcza	placówka opiekuńczo-wychowawcza
3	1	Wysoki poziom zaburzeń	Zawodowa rodzina zastępcza poza powiatem	placówka opiekuńczo-wychowawcza

Ważnym elementem wspierania rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka są szkolenia i spotkania superwizyjne. Ze względu na obostrzenia związane z sytuacją epidemiczną konieczne było ograniczenie spotkań w większym gronie, w związku z czym odbyły się tylko 2 szkolenia grupowe w reżimie sanitarnym:

1. Budowanie kontaktu z rodzicem i niemowlęciem – koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz 5 opiekunów zastępczych (szkolenie odbyło się we współpracy ze

Stowarzyszeniem Zielona Myśl z Gdyni w ramach działań związanych z realizacją ustawy „Za życiem”).

2. Umiejętności pomocne w kontakcie z osobą stosującą przemoc w rodzinie prowadzone przez członka Zespołu Monitorującego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w MRiPS - koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz 7 opiekunów zastępczych.
3. Realizowano także superwizje dla rodzin zastępczych w sposób zdalny. Cieszyły się powodzeniem, aczkolwiek opiekunowie sygnalizowali dużą potrzebę spotkania osobistego z superwizorem. Tak, jak w latach ubiegłych, spotkania superwizyjne prowadzi Tomasz Kwiatkowski – psychoterapeuta i superwizor psychoanalityczny, wykładowca psychotraumatologii.

Tabela 10. Liczba rodzin zastępczych uczestniczących w szkoleniach w roku 2020

Lp.	Tytuł szkolenia	Liczba osób korzystających	Jednostka prowadząca szkolenie
1	Budowanie kontaktu z rodzicem i niemowlęciem – koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz 5 opiekunów zastępczych	5	Katarzyna Janasiewicz-Nowak - psycholog, Urszula Gembczyk – psycholog kliniczny Stowarzyszenie Zielona Myśl z Gdyni
2	Umiejętności pomocne w kontakcie z osobą stosującą przemoc w rodzinie.	13	Daniel Mróz - członek Zespołu Monitorującego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w MRiPS
Razem		18	

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wzięli udział w szkoleniach w ramach doradztwa metodycznego, organizowanego zarówno przez PCPR, jak i współpracujące jednostki. Były to szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy wobec dzieci i rozpoznawania jej symptomów oraz pracy z osobą stosującą przemoc w rodzinie. Ponadto, koordynatorzy i kierownik kontynuowali rozpoczęte wcześniej szkolenia długoterminowe (studia podyplomowe, kurs psychoterapii psychoanalitycznej) oraz uczestniczyli w pojedynczych konferencjach i szkoleniach dotyczących psychoterapii, pracy z dziećmi, zaburzeń itp. Uczestniczyli również w superwizji dla koordynatorów – w trakcie szczytu izolacji w formie zdalnej, w okresach luzowania obostrzeń – stacjonarnie w reżimie sanitarnym.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej są osobami „pierwszego kontaktu” dla rodzin zastępczych. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach w roku 2020 było zatrudnionych na tym stanowisku 7 osób w wymiarze odpowiadającym 6 etatom (1 osoba na 1/2 etatu, 1 na umowę zlecenie). Koordynatorzy nie przekraczają ustawowego limitu opieki nad 15 rodzinami zastępczymi lub rodzinnymi domami dziecka. Doświadczenie pokazuje, że jest to

ważna forma pomocy, chętnie przyjmowana przez zainteresowanych. Ze względu na specyfikę zadań ważne jest, aby koordynatorzy nawiązywali długoterminową współpracę z PCPR tak, aby przez dłuższy czas ta sama osoba współpracowała z każdą rodziną. Dzięki temu zawiązuje się wzajemne zaufanie i serdeczna współpraca, dająca rodzinom poczucie bezpieczeństwa i możliwość zwracania się z codziennymi sprawami do przydzielonej im konkretnej osoby.

Aktualnie koordynacją objęte są wszystkie rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. Koordynatorzy charakteryzują się wysokim poziomem kompetencji zawodowych oraz predyspozycjami osobistymi. Opieka koordynatorów obejmuje również wychowanków usamodzielniających się po 18 roku życia – mogą korzystać z poradnictwa i specjalistycznego wsparcia. Strukturę wykształcenia i kompetencji koordynatorów przedstawia tabela nr 11.

Tabela 11. Struktura wykształcenia, kwalifikacji, czasu pracy i ilości objętych rodzin przez koordynatorów

Koordynatorzy w Zespole Rodzinnej Pieczy Zastępczej		
Wykształcenie	Zatrudnienie	Ilość rodzin
Pedagog – pracownik socjalny	1 etat	7
Pedagog – psychotraumatolog	1 etat	14
Pedagog – trener	1 etat	15
Pedagog	1 etat	13
Pedagog- psychoterapeuta w trakcie kursu -	1 etat	11
Psycholog –psycholog kliniczny	½ etatu	8
Pedagog- psychotraumatolog	Umowa- zlecenie – ½ etatu	8

Zarówno koordynatorzy jak i pozostali pracownicy zespołu sukcesywnie podnoszą swoje kompetencje poprzez uczestnictwo w specjalistycznych szkoleniach, warsztatach, konferencjach i superwizjach.

Kolejnym narzędziem przeciwdziałania wypaleniu i wspierania opiekunów zastępczych jest możliwość korzystania przez nich z czasowego niesprawowania opieki nad przyjętymi dziećmi, potocznie zwana „urlopem” i powierzania na ten okres opieki innym rodzinom, tzw. „pomocowym”. Ze względu na ogólny brak miejsc w pieczy zastępczej, zorganizowanie dużej ilości rodzin pomocowych jest trudne dla organizatora pieczy, jednakże rozwiązaniem jest zarówno integracja środowiska rodzin zastępczych – rodziny przyjaźnią się ze sobą i wzajemnie umawiają na wakacyjną opiekę nad dziećmi. Dzięki temu rozwiązaniu dzieci pobyt

w rodzinie pomocowej odbierają jako atrakcyjny wyjazd wakacyjny, a nie konieczność wynikającą z chęci wypoczynku ich opiekunów. Dzieci, dla których nie pozyskano miejsc w rodzinach pomocowych, wyjeżdżają na kolonie i obozy.

Deficyty dzieci trafiających do pieczy – trudności opiekunów

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na organizatora pieczy obowiązek gromadzenia informacji dotyczących dziecka mającego trafić do środowiska zastępczego. Realizacja tego obowiązku napotyka na wiele zewnętrznych trudności – np. placówki służby zdrowia zasłaniają się tajemnicą medyczną i nie udostępniają dokumentacji medycznej dziecka, Sąd w prowadzonym postępowaniu opiekuńczym posiada w większości informacje dotyczące rodzica i dysfunkcji w jego funkcjonowaniu, natomiast niewiele informacji związanych bezpośrednio z sytuacją dziecka, ośrodki pomocy społecznej również mają informacje przydatne do realizacji swoich zadań. Powoduje to sytuację, że prawie niemożliwe jest ustalenie potrzeb psychicznych i emocjonalnych dziecka tuż przed umieszczeniem w pieczy. Żadna z jednostek nie przeprowadza też wymaganej ustawowo diagnozy psychofizycznej dziecka. Brakuje głębokiej i trafnej informacji na temat dotychczasowej sytuacji osobistej i rodzinnej.

Diagnozy sytuacji rodziny sporządzane przez asystentów dotyczą w znaczącym stopniu sytuacji socjalnej, natomiast nie zawierają szczegółowych informacji o historii rodziny, genogramie, więziach i zaburzeniach emocjonalnych. W związku z tym, diagnoza taka jest sporządzana dopiero po umieszczeniu dziecka w pieczy, na podstawie badania psychologicznego, wywiadu z opiekunami oraz rodzicami dziecka, jeśli są dostępni. Diagnoza taka jest jednakże obciążona błędem, ponieważ na wynik badania ma wpływ sytuacja odebrania dziecka ze środowiska rodzinnego, tym samym nie jest możliwe określenie jego wyjściowego stanu psychicznego oraz poziomu rozwoju. Powoduje to, że plan pomocy dziecku sporządzany jest na bieżąco i „na gorąco” dopiero w toku codziennego funkcjonowania i obserwacji opiekuna zastępczego, a nie może być opracowany wcześniej, aby dziecko mogło szybko otrzymać skuteczną pomoc terapeutyczną. Tak jak w poprzednich latach, mimo szeroko zakrojonych akcji informacyjnych i wysokiego poziomu świadomości społecznej, nadal najczęściej występującym zaburzeniem są nasilone deficyty wynikające ze spektrum FAS – zarówno somatyczne (niedobór wagi i wzrostu, wolniejszy rozwój fizyczny, wady serca i inne), jak i psychologiczne (niepełnosprawność intelektualna, zaburzenia emocjonalne, trudności w funkcjonowaniu społecznym).

U starszych dzieci pojawiają zaburzenia potraumatyczne, które często w przeszłości były

źle rozpoznane i leczone (np. skutki przemocy domowej jako ADHD). Zaburzenia te mają postać niepokoju psychoruchowego, nadpobudliwości z deficytem uwagi (u nastolatków przejawiającą się poprzez zachowania opozycyjno-buntownicze), obniżenia sprawności intelektualnej, oznak demoralizacji, depresji młodzieńczej. Często pojawiają się zachowania ryzykowne, nieadekwatne do wieku zachowania seksualne, specyficzne zaburzenia umiejętności szkolnych, autoagresja. Właściwie wszystkie dzieci przyjęte w ostatnich latach do pieczy prezentują znacząco zaburzone więzi w połączeniu z deficytami zdrowotnymi. Schorzenia somatyczne wynikają zarówno z chorób, jak i z zaniedbań opiekuńczych we wczesnym okresie rozwoju (brak szczepień o czasie, brak adekwatnej opieki medycznej, częste infekcje wynikające np. z występującej próchnicy lub nieodpowiedniej higieny), wreszcie trwale uszkodzenia będące skutkiem przemocy. Wiele zaburzeń występuje łącznie.

Dzieci w pieczy zastępczej wymagają szczegółowej diagnozy, zarówno psychologiczno-pedagogicznej jak i medycznej oraz szerokiej opieki specjalistycznej.

Częstotliwość występowania poszczególnych zaburzeń prezentuje tabela nr 12.

Tabela 12. Częstotliwość występowania zaburzeń u wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej

Lp.	Obszar zaburzeń	Liczba dzieci
1	FAS, FASD	25
2	ADHD	4
3	PTSD, inne zaburzenia potraumatyczne	38
4	Demoralizacja, zachowania ryzykowne	11
5	Zaburzenia depresyjne i nerwicowe	11
6	Erotyzacja zachowań	10
7	Specyficzne zaburzenia umiejętności szkolnych	26
8	Autoagresja	13

Pomoc specjalistyczna dla dzieci i młodzieży przebywającej w pieczy zastępczej

Ze względu na przejawiane zaburzenia i deficyty, istnieje konieczność specjalistycznej pomocy terapeutycznej blisko miejsca zamieszkania dla dzieci i młodzieży. Pomoc ta jest realizowana w postaci konsultacji psychologicznych. Aktualnie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach pracuje dwóch psychologów w wymiarze 1/2 etatu każdy. Jedna z psychologów pełni również funkcję koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w pozostałej części etatu.

Wypracowano dobrą współpracę z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kartuzach, dzięki czemu diagnoza pod kątem trudności szkolnych odbywa się szybko i sprawnie, przychylnie rozpatrywane są wnioski o nauczanie indywidualne czy specjalne, jeśli sytuacja tego wymaga.

Nawiązano współpracę z prywatnym gabinetem psychiatri dziecięcego, w związku z czym w sytuacjach pilnych dzieci otrzymują wizytę w ciągu kilku dni do tygodnia. Niestety są to wizyty odpłatne.

Integracja środowiska opiekunów zastępczych sprawiła także, że istnieje nieoficjalna „baza danych” o lekarzach i innych specjalistach, opiekunowie wymieniają się informacjami i wzajemnie polecają sobie specjalistów, z których pomocy warto skorzystać. Niestety, ze względu na często wieloletnie zaniedbania, dzieci potrzebują pilnej pomocy i najczęściej są to wizyty odpłatne, aby uniknąć wielomiesięcznego oczekiwania w kolejkach.

Zakres udzielanej pomocy oraz ilość dzieci korzystających pokazuje kolejna tabela nr 13.

Tabela 13. Ilość dzieci pozostających pod stałą opieką specjalistyczną

Lp.	Specjalista/obszar pomocy	Ilość dzieci
1	Psycholog/psychoterapeuta	35
2	Psychiatra	26
3	Hospitalizacja psychiatryczna	1
4	Neurolog	12
5	Endokrynolog	4
6	Rehabilitacja ruchowa	18
7	Inne	40

Klub Młodzieżowy działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Ważnym uzupełnieniem oferty terapeutycznej jest Klub Młodzieżowy działający na zasadzie świetlicy środowiskowej. Zajęcia w Klubie odbywały się dotychczas raz w tygodniu we wtorki w godzinach 16–19 i miały formę zajęć socjoterapeutycznych uzupełnionych wyjazdami integracyjno-edukacyjnymi (kino, muzea, wydarzenia kulturalne, ale również wspólne wyjścia np. do restauracji, na łyżwy). Niestety ze względu na zagrożenie zakażeniem wirusem Covid-19, zajęcia klubowe zawieszono w marcu 2020 i nie wznowiono działalności do końca roku. Klub zrzeszał młodzież z różnych gmin powiatu, z różnych szkół, a odległość z miejsca zamieszkania nierzadko powodowała konieczność korzystania z ogólnodostępnej

komunikacji. W związku z tym, podjęto trudną decyzję o zawieszeniu działalności Klubu, aby nie zwiększać zagrożenia zakażeniem. Młodzież z Klubu bardzo odczuła brak zajęć. Uczestnicy dopytywali niecierpliwie o możliwość korzystania z zajęć. W związku z tym uruchomiono możliwość kontaktu telefonicznego, co miało w małym stopniu zrekompenzować brak zajęć i podtrzymać więź z trenerami z Klubu.

Promocja rodzicielstwa zastępczego

Wsparcie rodzin zastępczych to nie tylko specjalistyczna pomoc terapeutyczna, ale także wspieranie ich w pełnieniu funkcji poprzez przyjemne wydarzenia oraz dawanie możliwości odpoczynku i zregenerowania sił poprzez czas wolny spędzony bez przyjętych dzieci. Jest to bardzo ważne, ponieważ całodobowa opieka nad dziećmi jest zadaniem trudnym, wyczerpującym i prowadzącym do wypalenia. Niestety, z oczywistych powodów, w roku 2020 nie było możliwości realizowania tego rodzaju zadań. W związku z tym, w niedużym stopniu zastąpiono integrację między rodzinami zwiększonym kontaktem zdalnym ze strony koordynatorów, a w okresach luzowania obostrzeń - osobistym. Prowadzono także akcje zaopatrzenia rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w artykuły spożywcze pozyskane od sponsorów, m. in. mrożone frytki i placki ziemniaczane, owoce egzotyczne. W roku 2020 pozyskano 2500 kg mrożonych frytek i produktów ziemniaczanych, 250 kg bananów, 50 kg ananasów, 250 kg mrożonych parówek, 500 puszek z pomidorami, 100 kg bułki tartej itp. Zaopatrzone również rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, a także placówki na terenie powiatu w środki ochrony osobistej, takie jak płyny do dezynfekcji, rękawiczki jednorazowe, maseczki i przyłbice. Początkowo środki pozyskano z zasobów Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, później otrzymano z programu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”. Z tego samego programu pozyskano sprzęt komputerowy i multimedialny na doposażenie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz placówek w związku z wprowadzeniem nauczania zdalnego. Ilość udzielonego wsparcia w ramach programu obrazuje tabel nr 14.

Tabela nr 14. Doposażenie rodzin zastępczych, rodzinnych domu dziecka oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych w środki ochrony osobistej oraz sprzęt komputerowy i multimedialny

Lp.	Rodzaj wsparcia	Ilość rodzin/rdd/placówek	Ilość wsparcia	Wartość
1	Środki ochrony osobistej (rękawiczki, maseczki)	76 rodzin, 4 placówki	Rękawiczki- 33000 szt. maseczki 9000 szt.	25 260,00 zł
2	Środki do dezynfekcji	76 rodzin, 4 placówki	6550 l	32 750,00 zł

3	Sprzęt komputerowy (komputery stacjonarne, laptopy),	72 rodziny, 4, placówki	207 szt.	392 713,17 zł
4	Sprzęt multimedialny	72 rodziny, 4 placówki	125 szt.	65 953,83 zł

W okresie letnim, kiedy złuzowano obostrzenia związane z epidemią, opiekunowie zastępczy oraz pracownicy PCPR mieli możliwość uczestniczenia w koncertach w ramach Sopot Classic Festival 2020 w Operze Leśnej w Sopocie. Bilety otrzymaliśmy od Fundacji „Serce” im. J. Korczaka z Sopotu.

W okresie świątecznym zorganizowano dary od sponsorów do przygotowania paczek świątecznych dla najmłodszych. Początkowo wydawało się, że czas epidemii nie sprzyja dobroczynności, niemniej ostatecznie pozyskano dary o przybliżonej wartości 15.000,00 zł (niektórzy darczyńcy przekazali swoje produkty w formie rzeczowej nie określając ich wartości rynkowej). Były to przede wszystkim słodycze i kosmetyki. Powiat Kartuski przeznaczył 500,00 zł na zorganizowanie paczek dla dzieci z rodzin zastępczych oraz 1.000,00 zł na paczki dla dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych. Obdarowano 185 dzieci z rodzin zastępczych oraz 57 dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych. Hojność sponsorów sprawiła, że podarunki były obfite i sprawiły radość naszym najmłodszym, a dystrybucja prezentów przyniosła wiele satysfakcji pracownikom Centrum.

W okresie sprawozdawczym 18 dzieci z terenu powiatu kartuskiego przebywało w pieczy zastępczej rodzinnej na terenie innego powiatu. Natomiast, aż 62 dzieci z innych powiatów przebywało w zastępczych formach opieki w powiecie kartuskim, co obrazuje tabela nr 15.

Tabela 15. Liczba dzieci z innych powiatów przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu kartuskiego w roku 2020

Lp.	Miejsce pochodzenia dziecka	Pieczna rodzinna	Pieczna instytucjonalna	Razem
1	Miasto Gdańsk	10	-	10
2	Miasto Gdynia	2	-	2
3	Miasto Sopot	2	-	2
4	Miasto Kraków	1	-	1
5	Miasto Łódź	4	-	4
6	Miasto Słupsk	2	4	6

7	Powiat Wejherowski	15	2	17
8	Powiat Kościerski	1	-	1
9	Powiat Zgierski	1	-	1
10	Powiat Kędzierzyńsko- Kozielski	-	1	1
11	Powiat Gdański	1	1	2
12	Powiat Sztumski	-	-	-
13	Powiat Lęborski	1	-	1
14	Powiat Bytowski	1	-	1
15	Powiat Drawski	1	4	5
16	Powiat Pucki	3	-	3
17	Powiat Malborski	-	-	-
18	Gmina Miasto Siemianowice Śląskie	4	-	4
19	Powiat Sławieński	1	-	1
Razem		50	12	62

Powiat prowadzący rodzinne formy opieki lub placówki opiekuńczo-wychowawcze przyjmujący dziecko z innego powiatu zawiera porozumienie w sprawie jego pobytu i wysokości wydatków na jego utrzymanie. Dochód z porozumień pomiędzy ww. powiatami w roku 2020 wyniósł 1.550.305, 31 zł, co obrazuje tabela nr 16.

Tabela 16. Dochody z porozumień pomiędzy powiatami w roku 2020

Lp.	Miejsce pochodzenia dziecka	Piecza rodzinna kwota zwrotu	Piecza instytucjonalna kwota zwrotu	Razem
1	Miasto Gdańsk	85 701,02 zł	-	85 701,02 zł
2	Miasto Gdynia	20 952,00 zł	-	20 952,00 zł
3	Miasto Sopot	41 234,99 zł	-	41 234,99 zł
4	Miasto Kraków	52 493,04 zł	-	52 493,04 zł
5	Miasto Łódź	97 886,64 zł	-	97 886,64 zł
6	Miasto Słupsk	50 505,93 zł	167 205,00 zł	217 710,93 zł
7	Powiat Wejherowski	421 303,83 zł	86 424,00 zł	507 727,83 zł
8	Powiat Kościerski	15 323,01 zł	-	15 323,01 zł
9	Powiat Zgierski	32 694,37 zł	-	32 694,37 zł
10	Powiat Kędzierzyńsko- Kozielski	57,78 zł	25 105,19 zł	25 162,97 zł
11	Powiat Gdański	15 128,00 zł	44 949,00 zł	60 077,00 zł
12	Powiat Lęborski	30 903,89 zł	-	30 903,89 zł
13	Powiat Bytowski	6 246,00 zł	-	6 246,00 zł
14	Powiat Drawski	6 602,97 zł	135 818,75 zł	142 421,72 zł
15	Powiat Pucki	91 028,93 zł	-	91 028,93 zł
16	Gmina Miasto Siemianowice	114 412,97 zł	-	114 412,97 zł
17	Powiat Sławieński	8 328,00 zł	-	8 328,00 zł
Razem		1 090 803,37 zł	459 501,94 zł	1 550 305,41 zł

Od stycznia 2012 roku gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

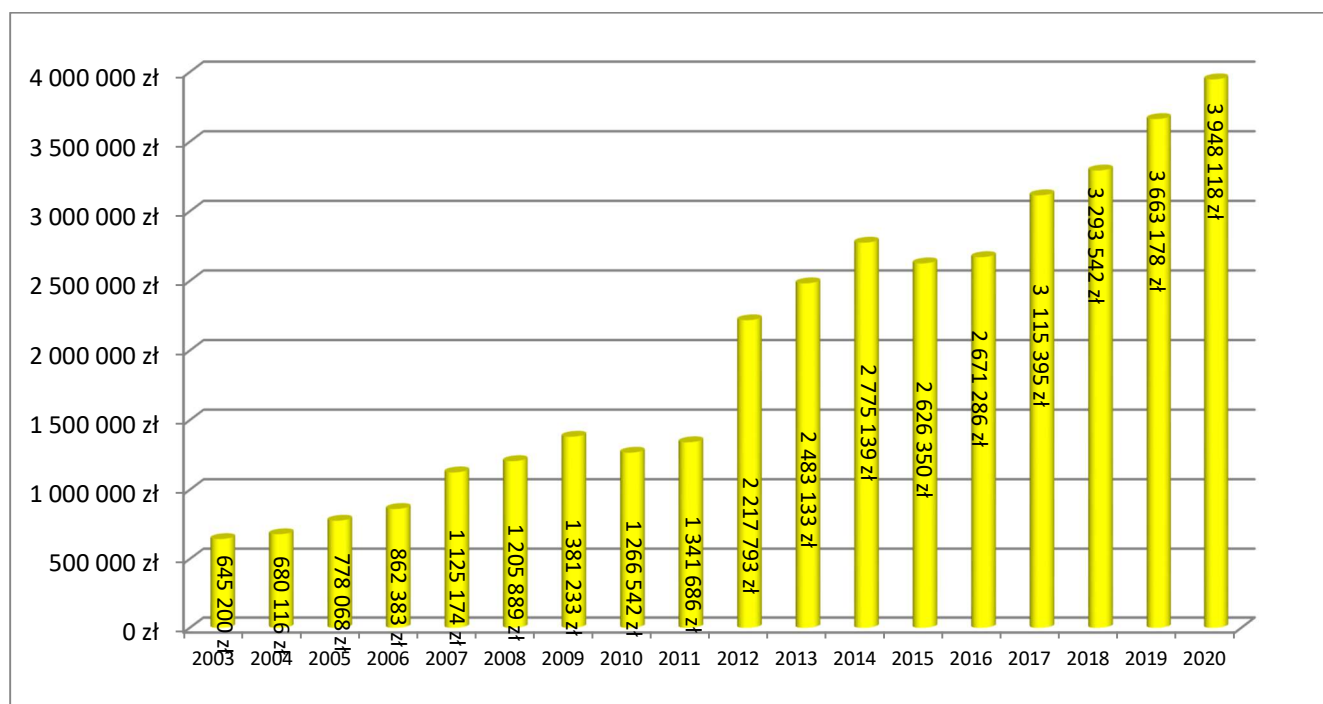
Uzyskane dochody od gmin przedstawia tabela nr 17.

Tabela 17. Dochody uzyskane z tytułu odpłatności gmin za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej w 2020 r.

Lp.	Nazwa gminy	Liczba dzieci	Kwota zwrotu	Rodzaj pieczy
1	Chmielno	4	30 615,76 zł	piecza rodzinna i instytucjonalna
2	Przodkowo	10	99 304,10 zł	piecza rodzinna i instytucjonalna
3	Sierakowice	34	244 000,91 zł	piecza rodzinna i instytucjonalna
4	Somonino	23	267 112,25 zł	piecza rodzinna i instytucjonalna
5	Stężyca	9	65 305,66 zł	piecza rodzinna i instytucjonalna
6	Sulęczyno	2	8 491,40 zł	piecza rodzinna
7	Kartuzy	54	313 915,87 zł	piecza rodzinna i instytucjonalna
8	Żukowo	42	344 771,76 zł	piecza rodzinna i instytucjonalna
Razem:			1 373 517,71 zł	

W roku sprawozdawczym z powodu zwiększonej ilości dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej nastąpił wzrost wydatków na pieczę zastępczą. Wielkość udzielonej pomocy obrazuje wykres nr 5.

Wykres 5. Wielkość udzielonej pomocy rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą w latach 2003-2020

Zakres udzielonej pomocy w ramach pieczy zastępczej przedstawia tabela nr 18.

Tabela 18. Struktura wypłaconych świadczeń na utrzymanie dziecka w rodzinnej pieczy i usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej w roku 2020

Lp.	Forma pomocy	Liczba osób korzystających	Kwota wypłaconych świadczeń
1	Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej w tym: dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	104 rodzin 204 dzieci	2 124 904,43 zł
2	Świadczenie jednorazowe na pokrycie kosztów przyjmowanego dziecka	14 rodzin 28 dzieci	22 785,93 zł
3	Świadczenie jednorazowe lub okresowe z tytułu zdarzenia losowego	1 rodzina 1 dziecko	500,00 zł
4	Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	14 rodzin	150 314,32 zł
5	Świadczenie na remont	6 rodzin	18 000,00 zł
6	Środki finansowe na pokrycie niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka	7 rodzin	10 000,00 zł
7	Świadczenie na utrzymanie dzieci w rodzinach pomocowych	10 dzieci	7 602,73 zł
8	Pomoc na usamodzielnienie*	20	129 757,00 zł
9	Pomoc na zagospodarowanie*	18	28 508,00 zł

10	Pomoc na kontynuację nauki*	43	170 204,11 zł
11	Wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka	19	817 708,12 zł
12	Wynagrodzenie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki i pracach gospodarskich	17	437 301,02 zł
13	Wynagrodzenie rodzin pomocowych	8	2 932,83 zł
14	Szkolenia rodzin zastępczych	125	12 650,00 zł
15	Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	8 rodzin 32 dzieci	14 500,00 zł
16	Dofinansowanie do wynajmu mieszkania *	1	450,00 zł
Razem			3 948 118,49 zł
17.	Dodatek wychowawczy (500+) finansowany ze środków budżetu państwa wraz z kosztem obsługi	87 rodzin 181 dzieci	913 143,47 zł
18.	Dodatek z art. 113a (500+) finansowany ze środków budżetu państwa wraz z kosztem obsługi	66 dzieci	286 056,89 zł
19.	Jednorazowe świadczenie dla dzieci i młodzieży uczących się w ramach programu rządowego „Dobry Start” finansowane ze środków budżetu państwa wraz z kosztem obsługi *	189 dzieci i osób uczących w pieczy zastępczej (128 dzieci z RZ, 51 dzieci z POW) i 10 osób usamodzielnianych	58 590,00 zł
RAZEM			5 205 908,85 zł

*Wsparcie to obejmuje wychowanków pieczy rodzinnej i instytucjonalnej

Tabela 19. Wielkość przyznanej dotacji dla placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2020 (stan na 31.12.2020 r.)

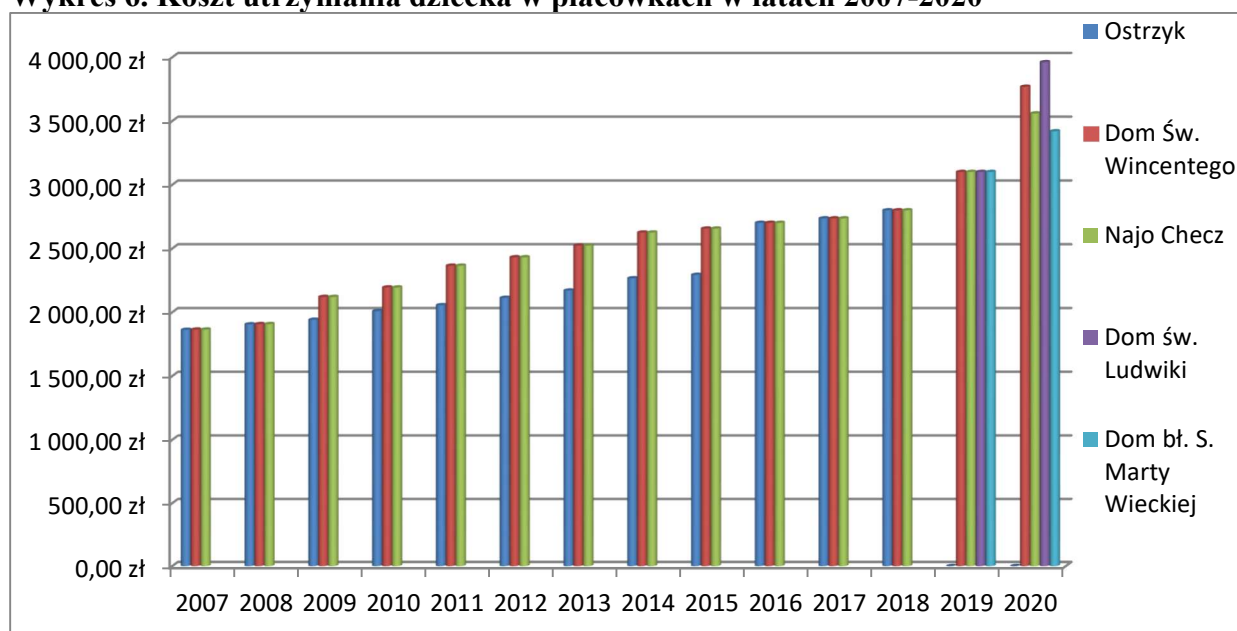
Lp.	Forma pomocy	Liczba miejsc	Liczba dzieci	Łączna kwota dotacji
1.	Placówka socjalizacyjna „Dom św. Wincentego” w Kartuzach	14	14	2 373 882,00 zł
2.	Placówka socjalizacyjna „Najo Checz” w Kartuzach	14	14	
3.	Placówka socjalizacyjna „Dom św. Ludwiki” w Kartuzach	14	15	
4.	Placówka socjalizacyjna „Dom bł. s. Marty Wieckiej” w Kartuzach	14	14	
RAZEM		56	57	2 373 882,00 zł

Wydatki na utrzymanie dziecka w placówce systematycznie wzrastają mimo, że koszt utrzymania wychowanka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a’Paulo jest jednym z najniższych w województwie i w kraju. Koszt utrzymania wychowanka obrazuje tabela nr 20 i wykres nr 6.

Tabela 20. Koszt utrzymania wychowanka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2010-2020

Lp.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Placówka socjalizacyjna OSTRZYK w Ostrzycach	2 009 zł	2 055 zł	2 113 zł	2 170 zł	2 266 zł	2 293 zł	2 701 zł	2 736 zł	2799 zł	-	-
2	Placówka Socjalizacyjna „Dom św. Wincentego” w Kartuzach	2 194 zł	2 365 zł	2 431 zł	2 523 zł	2 625 zł	2 656 zł	2 701 zł	2 736 zł	2 799 zł	3100 zł	3 768 zł
3	Placówka Socjalizacyjna „Najo Checz” w Kartuzach	2 194 zł	2 365 zł	2 431 zł	2 523 zł	2 625 zł	2 656 zł	2 701 zł	2 736 zł	2 799 zł	3100 zł	3 559 zł
4	Placówka Socjalizacyjna „Dom św. Ludwiki” w Kartuzach	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3100 zł	3 961 zł
5	Placówka Socjalizacyjna „Dom bł. s. Marty Wieckiej” w Kartuzach	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3100 zł	3419 zł

Wykres 6. Koszt utrzymania dziecka w placówkach w latach 2007-2020

We wszystkich sprawach dotyczących pobytu dzieci w pieczy zastępczej zbadano sytuację bytową osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt dzieci w pieczy i wydano stosowne decyzje. W 2020 roku wydano łącznie 311 decyzji. Z tytułu odpłatności rodziców biologicznych uzyskano kwotę 18.352,10 zł.

Tabela 21. Liczba wydanych decyzji dotyczących opłat rodziców za pobyt dziecka w pieczy w 2020 roku

	Odstąpienie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	Ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	Umorzenie należności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	Uchylenia decyzji dotyczącej opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	Rozłożenie na raty zaległości z tytułu opłat za pobyt dziecka w pieczy zastępczej
Liczba wydanych decyzji	304	7	0	0	0

Do zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez powiat należy również przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, zagospodarowanie oraz pokrywanie wydatków związanych z kontynuowaniem nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze czy rodziny zastępcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami dla każdego dziecka wychodzącego z systemu pomocy został opracowany indywidualny program usamodzielnienia oraz system wsparcia, co obrazuje tabela nr 22.

Tabela 22. Pomoc usamodzielnianym wychowankom w roku 2020

Lp.	Rodzaj pomocy	Liczba osób	Kwota
1	kontynuacja nauki	43	170 204,11 zł
2	pomoc na usamodzielnienie	20	129 457,00 zł
3	pomoc na zagospodarowanie	18	28 508,00 zł
4	mieszkanie chronione	2	5 074,45 zł
5	dofinansowanie do wynajmu mieszkania	1	450,00 zł
6	pomoc psychologiczna	1	-
7	pomoc prawna	0	-
8	pomoc w uzyskaniu zatrudnienia	0	-
	Razem	84	333 993 56 zł

IV. Poradnictwo specjalistyczne w 2020 roku

Poradnictwo jest niepieniężną formą pomocy dla osób i rodzin, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych bez względu na posiadany dochód. Oferowane wsparcie jest dostosowane do rodzaju problemu oraz sytuacji klienta. Poradnictwo specjalistyczne w roku 2020 prowadzone było w następujących formach:

- 1) edukacja w zakresie prawidłowego sprawowania opieki rodzicielskiej,
- 2) prowadzenie rozmów zmierzających do zmniejszenia skutków wyuczonej bezradności,
- 3) mediacje między małżonkami będącymi w konflikcie oraz rodzicami i dziećmi,
- 4) udział w posiedzeniach zespołów interdyscyplinarnych i grupach roboczych,
- 5) motywowanie osób dotkniętych przemocą do podejmowania działań zmierzających do jej zapobiegania,
- 6) zachęcanie, nakłanianie i motywowanie do podejmowania leczenia,
- 7) motywowanie do zwiększenia aktywności w poszukiwaniu zatrudnienia,
- 8) edukacja współmałżonka w zakresie zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu i innych używek oraz przemocy w rodzinie,
- 9) konsultacje i poradnictwo psychologiczne,
- 10) współpraca z wolontariuszami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami współpracującymi z dzieckiem i rodziną,
- 11) uczenie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
- 12) udzielanie informacji z zakresu przysługujących praw i uprawnień osób niepełnosprawnych, ofiar przemocy,
- 13) poradnictwo w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, nabywanie i doskonalenie umiejętności, edukacja w zakresie prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich,
- 14) pomoc w redagowaniu pism i wniosków do instytucji zewnętrznych (sądów, urzędów),
- 15) poradnictwo prawne.

Działalność Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach

Od 2002 roku Powiat Kartuski prowadzi Centrum Interwencji Kryzysowej funkcjonujące w strukturze organizacyjnej PCPR w Kartuzach. Wszechstronność prowadzonych działań w obszarze interwencji kryzysowej wymaga zatrudnienia kadry merytorycznie przygotowanej

do realizacji określonych działań. W roku 2020 z pomocy CIK skorzystało 772 osoby, udzielono 1264 porady.

Tabela 23. Struktura pomocy udzielonej w ramach Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach w 2020 r.

<i>Rodzaj zdarzenia</i>	<i>Łącznie</i>	<i>Porady</i>	<i>Psycholog</i>
Przemoc	205	205	151
Alkoholizm i inne uzależnienia	123	123	91
Dzieci ofiary przemocy	26	26	21
Molestowanie, gwałt	13	13	11
Niepełnosprawność i choroby psychiczne	38	38	34
Strata Bliskiej osoby	17	17	17
Nieszczęśliwy wypadek, np. komunikacyjny	2	2	2
Bezdomność i problemy socjalno-bytowe	4	4	4
Problemy rodzinne (bezradność, konflikty małżeństwa, problemy wychowawcze, problemy osobiste)	276	276	270
próby samobójcze, myśli samobójcze	45	45	42
Interwencje w miejscu zamieszkania	5	5	1
Sesje rodzinne, mediacje	50	50	48
Grupy wsparcia	3	-	-
Udział w przesłuchaniach, rozprawach sądowych	8	-	1
Organizowanie zespołów interdyscyplinarnych na rzecz poprawy sytuacji w rodzinie	6	-	-
Organizowanie zespołu kryzysowego w pracy z rodziną na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej oraz rodziną zagrożoną odebraniem dziecka	-	-	-
Udział w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych w GOPS-ach z terenu powiatu kartuskiego	188	-	-
Wizyty psychologa w Szpitalu Powiatowym w Kartuzach	-	-	-
Bezpłatne porady prawne	28	-	-
Ofiary cyberprzemocy	11	11	11
Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc „Można Inaczej”	1	27 zgłoszonych, 20 diagnoza, 8 ukończyło.	-
Osoby wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc	52	52	48
Punkt wsparcia rodzicielskiego	20	20	20
Schronienie CIK	-	-	-

W roku 2020 do CIK zgłosiło się 105 osób zgłaszających przemoc po raz pierwszy, w tym 82 kobiety, 21 dzieci oraz 2 mężczyzn. Te liczby wskazują na konieczność podejmowania działań w zakresie interdyscyplinarnego wsparcia dla ofiar przemocy, ale przede wszystkim na szeroką edukację społeczeństwa w zakresie konsekwencji stosowania przemocy w różnej postaci.

Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych

W ramach działań realizowanych przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach przy współpracy z siedmioma gminami powiatu kartuskiego w roku 2020 kontynuowano działalność punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych.

Tabela 24. Osoby korzystające z punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych w roku 2020

Lp.	Miejscowość	Dzieci od 14 do 17 lat	Osoby dorosłe od 18 lat do 60 lat w tym osoby współuzależnione	RAZEM
1	Kartuzy	5	21	26
2	Żukowo	1	2	3
3	Sulęczyno	2	3	5
4	Przodkowo	2	3	5
5	Stężyca	3	5	8
6	Somonino	3	10	13
7	Sierakowice	1	8	9
8	Chmielno	2	1	3
Razem		19	53	72

W 2020 roku odbyły się 244 konsultacje i spotkania terapeutyczne. Z działalności punktu konsultacyjnego skorzystało łącznie 72 osoby (w tym 53 osoby dorosłe i 19 osób nieletnich). W ramach działalności punktu odbyły się również:

- spotkania terapeutyczne, konsultacje i realizacje programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób używających substancji psychoaktywnych i ich rodzin skierowanych przez sąd lub/i pozostających pod opieką kuratora - 14 sesji,
- 14 sesji rodzinnych dla 7 rodzin (łącznie 14 osób dorosłych oraz 6 osób nieletnich) dotyczących wzmocnienia kompetencji wychowawczych, problemów związanych

z uzależnieniem, współuzależnieniem czy eksperymentowaniem ze środkami psychoaktywnymi. Dodatkowo pojawiły się problemy związane z przemocą domową i rówieśniczą i w konsekwencji z funkcjonowaniem rodziny.

- 6 osób zostało umieszczonych w stacjonarnych ośrodkach terapii uzależnień.
- 6 rodzin uczestniczyło w konsultacjach dotyczących procedur niezbędnych przy umieszczeniach nieletnich w ośrodkach terapii uzależnień.

Tabela 25. Konsultacje, warsztaty i spotkania terapeutyczne dla osób korzystających z punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin w 2020 r.

Lp.	Miejscowość (gmina)	Dzieci od 14 do 17 lat Porady	Osoby dorosłe od 18 lat do 60 lat Porady	RAZEM
1	Kartuzy	20	85	105
2	Żukowo	8	17	25
3	Sulęczyno	6	8	14
4	Przodkowo	3	5	8
5	Stężycza	6	13	19
6	Somonino	10	25	35
7	Sierakowice	2	32	34
8	Chmielno	3	1	4
Razem		58	186	244

W trakcie realizacji zadań CIK Kartuzy do osiowych zgłaszanych problemów w 2020 roku należały:

- 1) Potrzeba wzmocnienia umiejętności wychowawczych (dot. rodziców i opiekunów) – związanych głównie z problemem izolacji społecznej (COVID-19) i zaburzeń funkcjonowania rodziny z tym związanych z pojawiającym się problemem przemocy, uzależnień behawioralnych (nadużywanie i uzależnienie od mediów ekranowych) i uzależnień chemicznych.
- 2) Problemy związane z nadużywaniem i uzależnieniem od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, uzależnienia behawioralne). Osoby te zostały w części skierowane do specjalistycznych placówek, część pozostaje w kontakcie z CIK. W okresie izolacji związanej z COVID-19 w wielu gospodarstwach domowych, głównie wobec nieletnich,

rodzice zgłaszali podejrzenie używania środków psychoaktywnych. W ciągu roku 6 osób zostało skierowanych i umieszczonych w dedykowanych placówkach leczenia uzależnień. Obecnie 2 osoby korzystają z konsultacji psychoterapeutycznych w ramach post - readaptacji.

- 3) Problemy związane z przemocą ekonomiczną, emocjonalną i fizyczną - również w kontekście przemocy szkolnej, rówieśniczej – wyraźny wzrost ilości zgłaszanych incydentów w 2020 r.
- 4) Problemy związane z nadużywaniem zachowań behawioralnych (m.in.: fonoholizm, zaburzenia odżywiania, samookaleczenia, i inne zaburzenia zachowania).
- 5) Problemy związane z eksperymentowaniem z substancjami psychoaktywnymi w tym NSE.
- 6) Osoby wymagające wsparcia w ramach działań readaptacyjnych (młodzież i dorośli), przeciwdziałanie nawrotom.
- 7) Problemy wychowawcze i emocjonalne związane z rozpadem rodziny.
- 8) Wzrost epizodów depresyjnych i zgłaszanych myśli rezygnacyjnych (młodzież, młodzi dorośli i dorośli).

Większość przypadków dotyczących używania substancji psychoaktywnych dotyczy zarówno używania narkotyków jak i alkoholu (uzależnienie mieszane).

Utrzymującą tendencją jest używanie środków psychoaktywnych z grup substancji pobudzających OUN (Ośrodkowy Układ Nerwowy) typu amfetamina i pochodne przez młode osoby w tym osoby startujące na rynku pracy (głównie sektor budowlany i transportowy) oraz osoby wysoko funkcjonujące w społeczeństwie.

Koszty funkcjonowania tego punktu to koszt zatrudnienia (umowa zlecenie) specjalisty ds. uzależnień od środków psychoaktywnych wynoszący 20 000,00 zł.

Tabela 26. Wysokość udziału finansowego samorządów powiatu kartuskiego w działalności punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych w roku 2020.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1	Chmielno	1 200,00 zł
2	Przodkowo	1 300,00 zł
3	Sierakowice	2 600,00 zł
4	Kartuzy	3 500,00 zł
5	Somonino	1 200,00 zł
6	Sulęczyno	630,00 zł
7	Stężyca	1 500,00 zł

8	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach	8 070,00 zł
Razem		20 000,00 zł

Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych behawioralnie

Przy Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach działa punkt konsultacyjny udzielający pomocy w zakresie uzależnień behawioralnych. Łącznie odbyło się 235 konsultacji. Na konsultację zgłosiło się 77 osób dorosłych oraz 33 dzieci i młodzieży, w tym 49 osób po raz pierwszy. Podczas sesji z dziećmi, które zgłosiły się z problemem bezradności wobec sytuacji życiowej, jak i samookaleczenia, zauważono poważne ryzyko prowadzące do uzależnienia od komputera oraz telefonu komórkowego i dlatego w tych przypadkach pomoc udzielana jest wielotorowo. Rodzice, którzy zgłaszali problemy wychowawcze ze swoimi dziećmi, również ujawniali zachowania ryzykowne korzystania z internetu i telefonów komórkowych.

Tabela 27. Problemy zgłaszane w punkcie konsultacyjnym – uzależnienia behawioralne

Lp.	Problem	Dzieci	Osoby dorosłe
1	Uzależnienia behawioralne (nadużywanie komputera i telefonu komórkowego, zaburzenia odżywiania).	6	10
2	Samookaleczanie (w tym ryzyko uzależnienia od komputera i telefonu komórkowego).	4	4
3	Problemy wychowawcze	-	22
4	Szkodliwe używanie, uzależnienia od substancji psychoaktywnych.	2	4
5	Eksperymentowanie	3	5
6	Współuzależnienie	4	13
7	Bezradność wobec sytuacji życiowej (śmierć w rodzinie) w tym ryzyko uzależnienia od komputera i telefonu komórkowego.	7	19 (młodzież 18 r.ż.)
8	Przemoc rówieśnicza	7	-
		33	77

Całkowity koszt zatrudnienia specjalisty w Punkcie Konsultacyjnym udzielającym pomocy osobom uzależnionym behawioralnie przy Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach za rok 2020 wynosił 19 000,00 zł i został sfinansowany ze środków budżetu Powiatu Kartuskiego (Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Kartuzach).

W roku 2020 Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach kontynuowało realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie „Można Inaczej”. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc „Można Inaczej” realizowany

był przez okres 6 miesięcy od 24 czerwca do 09 grudnia 2020 r. Odbyły się wszystkie z zaplanowanych 24 sesji grupowych.

Głównym celem programu było wyposażenie uczestników programu w wiedzę i umiejętności pozwalające na zmianę zachowań przemocowych na zachowania konstruktywne, które w efekcie mogą doprowadzić do poprawy funkcjonowania rodzin osób będących uczestnikami grupy. Udział w zajęciach poprzedzony był diagnozą psychologiczną oraz motywowaniem uczestników do udziału w zajęciach.

Cele ogólne programu:

1. uzupełnienie działań edukacyjnych i socjalizacyjnych, istniejących form interwencji prawnej, w tym karnej i administracyjnej, podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
2. uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie faktu stosowania tej przemocy,
3. zdobycie i podniesienie poziomu wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,
4. wykształcenie u sprawców przemocy społecznie akceptowalnych sposobów radzenia sobie z napięciem, agresją i negatywnymi emocjami,
5. zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego życia w rodzinie,
6. kształtowanie u osób stosujących przemoc, umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez użycia przemocy w rodzinie.

Do programu zostało zgłoszonych 27 osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym 13 osób zostało skierowanych przez Sąd Rejonowy – Wydział Karny w Kartuzach (na podstawie prawomocnego wyroku), 8 osób skierowanych przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu powiatu kartuskiego, 3 osoby skierowane przez kuratorów sądowych, 1 osoba skierowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 2 osoby zgłosiły się dobrowolnie. W spotkaniach rekrutacyjnych, diagnozujących wzięło udział 20 osób.

W związku z trudną sytuacją w kraju, wywołaną koronawirusem SARS CoV-2 zmieniono zasady rekrutacji osób skierowanych, zgłoszonych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym. Część spotkań diagnozujących w okresie od stycznia do marca 2020 r. odbywały się w CIK, do czerwca wszelkie spotkania indywidualne zostały wstrzymane. Od połowy czerwca diagnozę uczestnika przeprowadzały osoby prowadzące zajęcia grupowe. Uczestnicy zajęć byli wyposażeni w przyłbice, maseczki, rękawiczki przed każdymi zajęciami badano

temperaturę ciała. Podczas zajęć grupowych przestrzegano wszelkich zasad i przepisów wynikających z sytuacji epidemiologicznej

Grupa miała charakter otwartych spotkań co oznacza, że przez cały czas trwania projektu prowadzona była rekrutacja. Program ukończyło 8 osób. Zdaniem prowadzących uczestnicy sami proponowali poruszenie ważnych dla nich tematów np. związanych z uzależnieniami czy sytuacją emocjonalną dzieci w rodzinach, w których jest przemoc. Tematy dotyczące strat emocjonalnych, jakie ponosiły ich dzieci dla większości uczestników stały się motywem do dokonania zmian w swoim życiu. Istotnym tematem okazały się mechanizmy kontrolowania własnych stanów emocjonalnych. Osiągnięcie celów, jakie miały być zrealizowane podczas zajęć grupowych było możliwe dzięki skutecznej koordynacji wszystkich działań związanych z realizacją programu w całości. Szczególną wartością była również możliwość korzystania ze wsparcia indywidualnego - psychologicznego przez uczestników programu w trakcie zajęć jak i po ich ukończeniu. Z tego typu wsparcia skorzystało 5 osób. W ramach programu „Można Inaczej” zrealizowane zostały wszystkie zakładane działania.

Na sfinansowanie działań w programie wydatkowano kwotę 19 460,00 zł pochodzącą z dotacji z budżetu Wojewody Pomorskiego.

W okresie sprawozdawczym specjaliści Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach przeprowadzili zajęcia profilaktyczne powiatowego programu "STOP PRZEMOCY". Zrealizowane działania w ramach tego programu polegały na przeprowadzeniu spotkań informacyjno-edukacyjnych skierowanych dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, ponadpodstawowych z powiatu kartuskiego z zakresu zagadnień cyberprzemocy, handlu ludźmi, przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Powyższe zajęcia przeprowadzono dla uczniów, rodziców, pedagogów szkół podstawowych z terenu powiatu, łącznie w zajęciach brało udział 358 osób. W związku z trudną sytuacją w kraju spowodowaną koronawirusem w 8 szkołach zostały odwołane zaplanowane spotkania, w tym w jednej ze szkół odwołano spotkanie dot. handlu ludźmi.

Harmonogram działań realizowanych w ramach powiatowego programu profilaktyczno-edukacyjnego „STOP PRZEMOCY” za rok 2020 przedstawia poniższa tabela nr 28.

Tabela 28. Harmonogram działań w ramach realizacji programu profilaktyczno-edukacyjnego „Stop przemoc” w 2020 r.

Data, Osoba prowadząca	PROGRAM	ODBIORCY
06.02.2020 r. Anna Kuczkowska	CYBERPRZEMOC	Szkoła Podstawowa w Somoninie uczestnicy: rodzice i pedagodzy (120 osób – 2 godz. dydaktyczne)
13.02.2020 r. Bartosz Łapa	CYBERPRZEMOC	Szkoła Podstawowa w Łapalicach Kl V, VI, VIII (35 osób – 1 godz. dydaktyczne)

20 i 27.02.2020 r. Bartosz Łapa	CYBERPRZEMOC	Szkoła Podstawowa w Gowidlinie Kl V, VI, VII VIII (143 osoby – 4 godz. dydaktyczne)
05.03.2020 r. Bartosz Łapa	CYBERPRZEMOC	Szkoła Podstawowa w Kolonii Kl V, VI, VII, VIII (60 osób - 2 godz. dydaktyczne)

W ramach programu STOP PRZEMOCY w I kwartale 2020 roku na prośbę Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kartuzach odbył się warsztat dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Żukowie dotyczący profilaktyki uzależnień w miejscu pracy. W warsztacie uczestniczyło około 40 osób z terenu powiatu – osoba prowadząca psychoterapeuta Anna Rejkowska.

„Szkoła dla Rodziców - jak rozmawiać z nastolatkiem”.

Z powodu pandemii koronawirusa wstrzymane zostały warsztaty w ramach „Szkoły dla Rodziców – jak rozmawiać z nastolatkiem”. Spotkania z rodzicami zainteresowanymi udziałem w programie odbywały się w trybie spotkań indywidualnych, interwencyjnych oraz konsultacji telefonicznych, w celu podtrzymania kontaktu z klientami i pracy nad ich bieżącymi problemami wychowawczymi. Z tej formy osób skorzystało 17 osób. Głównie dotyczyły one poprawy komunikacji z dziećmi, ćwiczenia umiejętności rozumienia nastolatków, rozpoznawania ich potrzeb emocjonalnych i pogłębieniu świadomości na temat czynników ryzyka związanych z danym okresem rozwojowym oraz na temat funkcji tego okresu. Celem tej oferty pomocowej z obszaru wspierania rodziców w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z nastolatkiem było przekazanie im narzędzi kontroli rodzicielskiej - umiejętne wprowadzanie i egzekwowanie norm i zasad, poznanie zasad bezpieczeństwa, wzmocnienie czynników chroniących, edukacja seksualna, propozycje zawierania kontraktów i ich realizacja. Zainteresowanie programem jest duże. Większość osób, które korzystały indywidualnie ze wsparcia w ramach programu, zadeklarowała chęć uczestniczenia w warsztatach grupowych w roku 2021 – wpisując się na listę uczestników.

Dom Samotnej Matki

W dniu 15 czerwca 2020 r. zostało podpisane porozumienie pomiędzy Caritas Archidiecezji Gdańskiej OPP z siedzibą w Sopocie a Powiatem Kartuskim w sprawie udostępnienia miejsca pobytu w Domu Samotnej Matki w Gdańsku-Matemblewie, samotnym matkom, kobietom w ciąży, pochodzącym z terenu powiatu kartuskiego. Schronienia udziela się na wniosek Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu kartuskiego zgodnie z § 4 ust. 1, 2 oraz 3 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Strony porozumienia ustaliły, że koszt pobytu

jednej osoby wynosi 60 zł za dobę pobytu. Dotyczy to zarówno osoby dorosłej jak i dziecka.

Schronienie Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach

Z dniem 01.07.2020 r. przy Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach utworzono schronienie, które jest przeznaczone dla 6 osób – mieszkańców z terenu powiatu kartuskiego. Wsparcie w schronieniu mogą otrzymać osoby znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, o charakterze nagłym i zagrażającym ich zdrowiu i życiu tj. osoby doświadczające przemocy w rodzinie (w tym kobiety w ciąży i matki z małoletnimi dziećmi, także ojcowie z małoletnimi dziećmi i inne osoby, sprawujące opiekę nad dziećmi).

Celem funkcjonowania schronienia jest:

- 1) udzielenie krótkotrwałego schronienia od 1 do 2 dni, w uzasadnionych przypadkach do 3 miesięcy,
- 2) zapobieganie przechodzenia reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej,
- 3) usamodzielnienie mieszkańców, readaptacja i powrót do środowiska.

Wsparcie świadczone w schronieniu, w przypadku udzielenia miejsca do 3 miesięcy, obejmuje przede wszystkim:

- 1) pracę socjalną, o której mowa w art. 6 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej, przy współdziałaniu z pracownikiem socjalnym jednostki organizacyjnej pomocy społecznej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o umieszczenie w schronieniu,
- 2) poradnictwo specjalistyczne, o którym mowa w art. 46 ustawy o pomocy społecznej,
- 3) naukę lub utrzymanie posiadanego poziomu sprawności w zakresie samodzielności życiowej, rozwijania kontaktów społecznych i pełnienia ról społecznych,
- 4) pomoc w ubieganiu się o uzyskanie mieszkania.

W roku 2020 nie zaistniała potrzeba umieszczenia w schronieniu.

Działalność Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach w okresie epidemii

Trudna sytuacja w kraju wywołana koronawirusem SARS CoV-2 przyczyniła się do tego, że z dniem 16.03.2020 r. zgodnie z zaleceniami Starosty Kartuskiego wstrzymana została obsługa klientów Centrum, mając na uwadze powstrzymanie rozprzestrzeniania się patogenu i ograniczenie ryzyka zakażenia koronawirusem. Dyżury specjalistów CIK zostały zamienione na pracę wykorzystując kanały zdalnej komunikacji (telefon, e-mail, za pomocą komunikatorów

internetowych).

Kierownik Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach wykonywała obowiązki służbowe w miejscu pracy, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia przy współpracy policji czy pracowników GOPS-ów uczestniczyła w interwencjach w miejscu zamieszkania. Praca wykonywana z indywidualnym klientem w sytuacji kryzysu chronicznego przebiegała w realnym spotkaniu aby ocenić sytuację, stan emocjonalny, poznać klienta zgodnie z procedurą interwencji kryzysowej. Ponadto kierownik CIK zobowiązał się do całodobowego dyżuru telefonicznego, który trwa nadal.

Od dnia 15.06.2020 r. ograniczenia pracy specjalistów stopniowo zniesiono. Na pierwszym etapie częściowo wznowiono konsultacje indywidualne z psychologiem, który po rozmowie telefonicznej z klientem wyznaczał termin spotkania. Pozostali specjaliści pracowali nadal zdalnie. Od lipca 2020 r. stopniowo przywracano pracę specjalistów. O każdej zmianie informowano klientów Centrum zamieszczając regularnie komunikaty na stronie internetowej.

Specjaliści udzielali wsparcia, przestrzegając wszelkie zasady i przepisy wynikające z sytuacji epidemiologicznej. Dyżury specjalistów ustalone są w ten sposób, że się nie nakładają tzn. specjalista ma do dyspozycji 2 pomieszczenia. Klienci w trakcie umawiania na wizytę informowani są o zasadach: tj. punktualności, posiadaniu maseczki lub innego okrycia twarzy bez osoby towarzyszącej chyba, że klientem jest osoba małoletnia. Przed konsultacją badana jest temperatura oraz wypełniana ankieta COVID-19.

Poszerzono ofertę Centrum podejmując inicjatywę w ramach, której psychologowie i terapeuci udzielali wsparcia dla osób, które zmagają się z problemami psychicznymi. Wsparcie w formie zdalnej jak i osobiście skierowane jest w szczególności do:

- osób, które znajdują się w kryzysie psychicznym;
- osób objętych izolacją i kwarantanną;
- osób, które w związku z epidemią koronawirusa straciły zatrudnienie;
- personelu medycznego i innych służb, które angażują się w działania związane z walką z epidemią.

Obowiązki Kierownika CIK związane z procedurą „Niebieskie Karty” – tj. udział w posiedzeniach i działaniach grup roboczych przy Zespołach interdyscyplinarnych w ramach zawartych porozumień i współpracy z gminami powiatu kartuskiego, odbywały się w gminach: Somonino, Sierakowice, Chmielno - częściowo zdalnie, w pozostałych gminach zdalnie. Ograniczone zostały kontakty osobiste, ale wydana w dniu 26.03.2020 r. przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej instrukcja dotycząca organizacji Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz realizacji procedury "Niebieskie Karty" jasno określała działania członków grup

i zespołu. Instrukcja ta określała możliwość kontaktu z osobami doświadczającymi przemocy, osobami wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc wykorzystując wszelkie środki przekazu zdalnego tj. telefon, e-mail, skype, itp., ale też nie wykluczyła bezpośredniego kontaktu z zachowaniem wszelkich procedur bezpieczeństwa Głównego Inspektora Sanitarnego.

Tutejsze Centrum biorąc pod uwagę ochronę osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w czasie epidemii wywołanej rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 jako priorytetowe zadanie realizowania zadań poprzez zapewnienie schronienia osobom będącym w bezpośrednim zagrożeniu życia z przygotowaniem wszelkich środków bezpieczeństwa biorąc pod uwagę „Instrukcję Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej dotyczącą sposobu organizacji placówek zapewniających schronienie”.

W okresie od marca do grudnia 2020 r. Stowarzyszenie OVUM z siedzibą w Gdyni, przy ul. Traugutta 2 – w ramach Funduszu Sprawiedliwości udzielało nieodpłatnej pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom a także osobom im najbliższym w Lokalnym Punkcie Pomocy Pokrzywdzonym przy CIK w formie zdalnej całodobowo.

W roku 2020 r. włączano się w kampanie społeczne udostępniając na stronie internetowej PCPR i przesyłając do instytucji powiatu kartuskiego (GOPS-y, policja):

1. „Poradnik dla osób doświadczających przemocy domowej w epidemii koronawirusa” jako narzędzia do wykorzystania w celu ograniczenia niebezpiecznych konsekwencji przemocy w rodzinie.
2. „Pandemia poradnik. Interwencja na rzecz dziecka krzywdzonego w okresie pandemii”, Grafika „Za drzwiami”.
3. Kampania prasowa – Tygodnik Kartuzy „ Stop Przemocy! W domu znaczy bezpiecznie koronawirus to nie przyzwolenie!”.
4. Zamieszczono na stronie internetowej PCPR informację Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej o funkcjonowaniu bezpłatnej aplikacji mobilnej „Twój Parasol”, narzędzie skierowane do osób doświadczających przemocy jak i będących jej świadkami, która umożliwiała dostęp do bazy organizacji oferujących pomoc osobom pokrzywdzonym, umożliwiała przesyłanie zgłoszeń o charakterze przemocowym. Dodatkowo aplikacja pozwalała również na kontakt ze wcześniej skonfigurowanym adresem email, jak i na szybki wybór telefonu alarmowego 112.

V. Realizacja zadań w ramach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, programy celowe PFRON w 2020 roku

System wsparcia osób niepełnosprawnych stanowi jeden z elementów strategii rozwiązywania problemów społecznych. Celem strategicznym jest rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. Na system pomocy dla tej kategorii klientów w 2020 roku z PFRON otrzymano kwotę 2.989.022,00 zł.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia jak również umożliwienie korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy. Zadanie to realizował Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Celem jest wyrobienie zaradności osobistej i pobudzenie aktywności społecznej, kształtowanie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji.

Rada Powiatu Kartuskiego uchwałą nr XIX/184/2020 z dnia 8 maja 2020 r. (z późniejszymi zmianami uchwały) zatwierdziła wykaz zadań oraz podział środków finansowych PFRON na ich realizację. W roku sprawozdawczym na pomoc osobom niepełnosprawnym wydano łącznie **2.956.652,00 zł**, czyli 98,92% otrzymanych środków z PFRON. Wielkość i strukturę udzielonej pomocy przedstawia wykres nr 7 i tabela nr 29.

Wykres 7. Wielkość udzielonej pomocy ze środków PFRON w latach 2005 – 2020

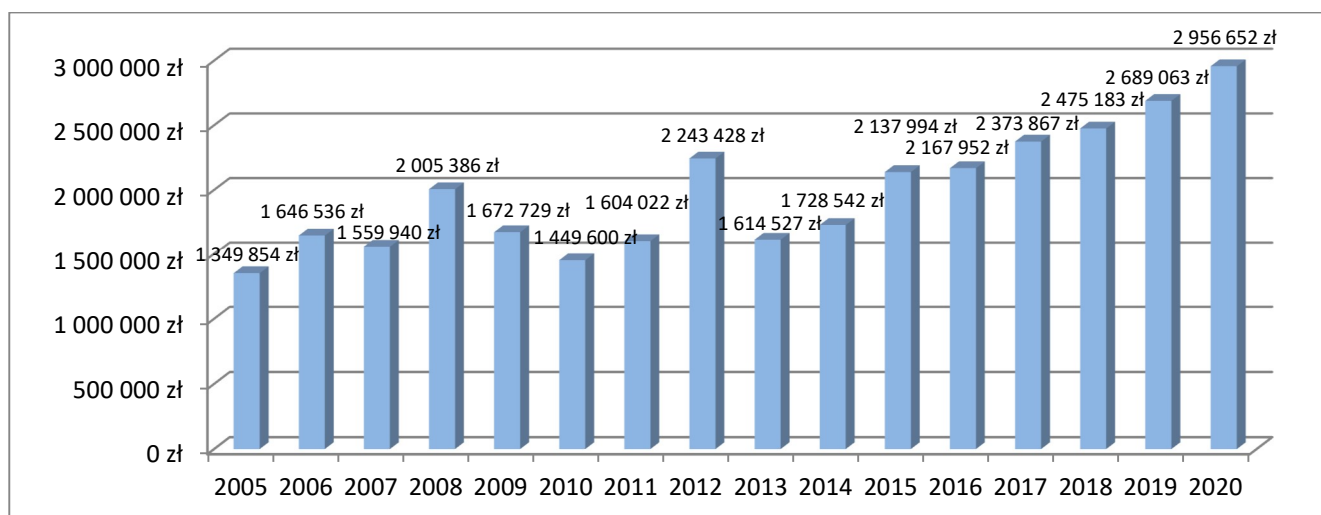
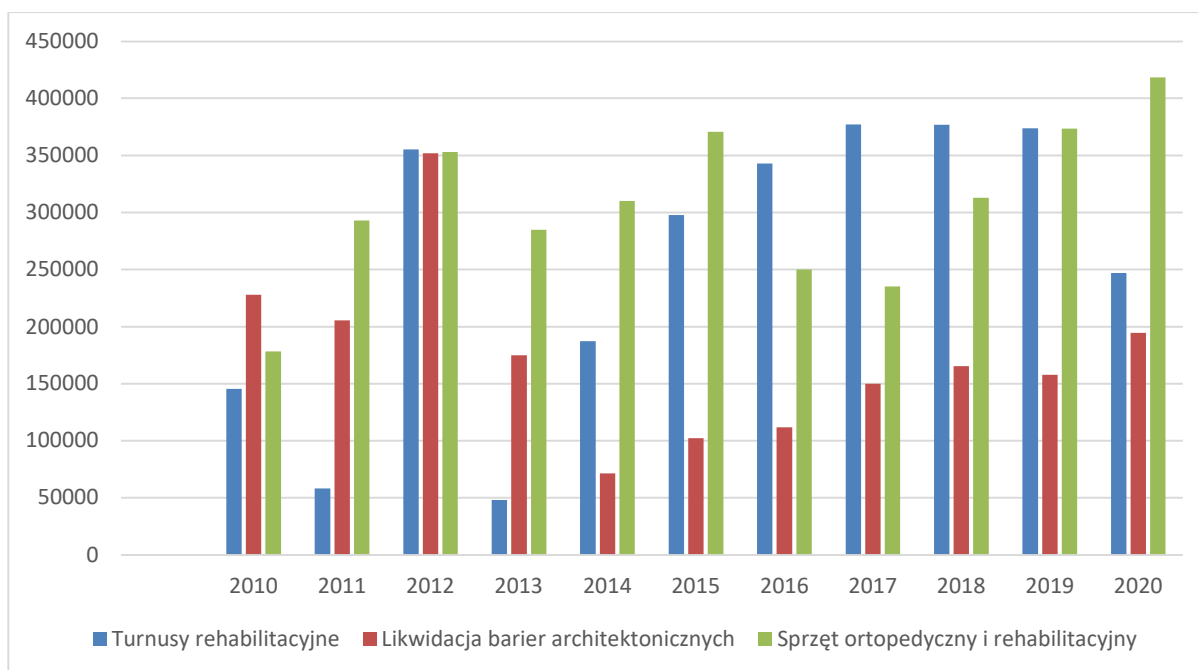

Tabela 29. Struktura wypłaconych dofinansowań ze środków PFRON w roku 2020

Lp.	Formy pomocy	Ilość osób objętych pomocą	Kwota wypłaconych dofinansowań
1	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych dla dzieci i młodzieży.	17	34 305,00 zł
2	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych dla dorosłych.	70	289 809,00 zł
3	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dzieci i młodzieży.	102	123 652,00 zł
4	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób dorosłych.	357	279 096,00 zł
5	Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży.	4	9 974,00 zł
6	Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny dla osób dorosłych.	11	5 778,00 zł
7	Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży wraz z opiekunami.	53	54 744,00 zł
8	Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla osób dorosłych wraz z opiekunami.	135	192 174,00 zł
9	Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla instytucji i organizacji pozarządowych.	0	0,00 zł
10	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych.	0	0,00 zł
11	Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej.	3 placówki (95 uczestników)	1 947 120,00 zł
12	Szkolenie osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.	0	0,00 zł
13	Jednorazowe dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.	1	20 000,00 zł
14	Zwrot kosztów wyposażenia nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.	0	0,00 zł
15	Finansowanie instrumentów i usług rynku pracy dla osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP (staże, praktyki, prace interwencyjne).	0	0,00 zł
16	Zlecenie realizacji zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej fundacjom i organizacjom pozarządowym.	0	0,00 zł
RAZEM		845	2 956 652,00 zł

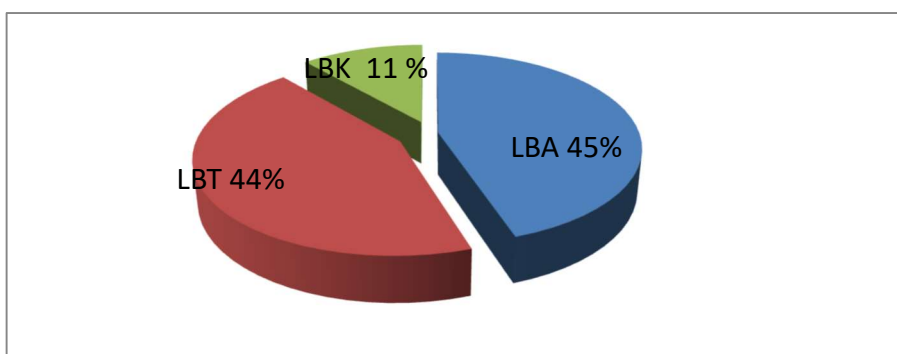
Powyższe dane wskazują, że najwięcej osób, bo aż 357 - otrzymało pomoc finansową przy zakupie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, 188 osób wraz z opiekunami - skorzystało z dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. Natomiast najwięcej środków przeznaczono na działalność warsztatów terapii zajęciowej (WTZ). Wielkość udzielonej pomocy osobom niepełnosprawnym w poszczególnych latach przedstawia wykres nr 8.

Wykres 8. Wielkość przyznanych środków na turnusy rehabilitacyjne, likwidację barier architektonicznych oraz sprzęt ortopedyczny i rehabilitacyjny w latach 2010 – 2020

Jak wynika z powyższego wykresu od 2017 roku systematycznie wzrastają wydatki na dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego (pomoc otrzymały dzieci i młodzież niepełnosprawna oraz osoby dorosłe ze znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności). W roku 2020 z powodu wystąpienia epidemii COVID-19 oraz ustanowienia czasowego zaprzestania wykonywania działalności polegającej na organizowaniu turnusów rehabilitacyjnych kilkadziesiąt osób niepełnosprawnych nie skorzystało z uczestnictwa w nich. Zadanie to cieszyło się największym zainteresowaniem pomimo pewnych ograniczeń w dostępie (np. dofinansowanie nie częściej niż raz na dwa lata). Zwiększono pomoc w zakresie dofinansowania na likwidację barier architektonicznych. W roku sprawozdawczym w zakresie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych podpisano łącznie 87 umów, z tego 70 – dla osób dorosłych, a 17 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Procentowy udział poszczególnych form w likwidacji barier przedstawia wykres nr 9.

Wykres 9. Procentowy udział poszczególnych form w likwidacji barier w roku 2020

Jak wynika z wykresu najczęściej umów podpisano na likwidację barier architektonicznych (45%) – 39 umów, na likwidację barier technicznych (44%) – 38 umów, na likwidację barier w komunikowaniu się (11 %) – 10 umów. W roku sprawozdawczym w ramach likwidacji barier technicznych dofinansowano zakup m.in. 26 łóżek rehabilitacyjnych z napędem elektrycznym dla osób zależnych. Sytuacja wystąpienia epidemii spowodowała konieczność przesunięcia środków finansowych na zadania, które były niedofinansowane w latach poprzednich. I tak jeszcze w grudniu 2020 r. wydatkowano środki na likwidację barier technicznych, w komunikowaniu się oraz na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego oraz środków pomocniczych.

Ograniczenia spowodowane wystąpieniem stanu epidemicznego wymusiły zmianę sposobu kontaktu z klientami wnioskujących w zakresie dofinansowania ze środków PFRON prac związanych z likwidacją barier architektonicznych. Nie odbywały się wizje lokalne pracownika PCPR w miejscu zamieszkania osoby wnioskującej. Dlatego też mając na uwadze konieczność wsparcia i zasadność realizacji zadania, klienci dostarczali do PCPR (drogą elektroniczną poprzez email) zdjęcia miejsc, które obrazowały występowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania. Po weryfikacji wszystkich dokumentów i zebranych danych, pracownik kontaktował się telefonicznie z klientem w celu przedstawienia propozycji wsparcia i omówienia procesu realizacji zadania. Dokumentacja była każdorazowo przesyłana pocztą do klienta (umowa) z prośbą o podpisanie i odesłanie jednego egzemplarza w załączonej do korespondencji kopercie zwrotnej. Po realizacji zadania klient dostarczał do PCPR całość dokumentacji wraz z dokumentacją fotograficzną obrazującą zakres prac i dokonane usprawnienia w miejsce zamieszkania. Na podstawie analizy otrzymywanego materiału dokonywano rozliczenia realizacji zadania.

Tabela 30. Rodzaj dofinansowanego sprzętu ortopedycznego, rehabilitacyjnego i środków pomocniczych w roku 2020

Nr	Wyszczególnienie		
I	Sprzęt rehabilitacyjny	razem	73
II	Przedmioty ortopedyczne	razem	138
1	z tego na: wózki inwalidzkie ręczne		0
2	wózki inwalidzkie specjalne		17
3	wózki inwalidzkie specjalne dziecięce		5
4	protezy, ortezy		48
5	pończochy kikutowe		10
6	gorsety i kołnierze ortopedyczne		17
7	obuwie ortopedyczne		28
8	balkoniki i podpórki		2
9	indywidualne przedmioty pionizujące		5
10	urządzenia multifunkcyjne		1
11	pozostałe		5
III	Środki pomocnicze	razem	114 290
1	z tego na: soczewki		0
2	aparaty słuchowe		234
3	wkładki uszne		84
4	systemy wspomagające słyszenie		2
5	cewniki urologiczne		672
6	pieluchomajtki		112 500
7	protezy piersi		0
8	peruki		0
9	materace przeciwoodleżynowe		6
10	Pozostałe (m.in.. worki stomijne, cewniki)		792
IV	Zadanie art. 35a ust.1 pkt 7 lit. c	Ogółem	114 501

W roku 2020 podobnie jak w latach ubiegłych najczęściej wspierano osoby niepełnosprawne w zakupie pieluchomajtek, cewników oraz aparatów słuchowych. Ponadto należy zauważyć, że zwiększyła się liczba osób korzystających ze wsparcia w kosztach zakupu wózka inwalidzkiego specjalnego.

W roku 2020 z powodu wystąpienia epidemii COVID-19 samorządy jak i organizacje pozarządowe nie organizowały żadnych przedsięwzięć w zakresie sportu, kultury, turystyki i rekreacji dla osób niepełnosprawnych. Wobec powyższego w roku 2020 nie podpisano żadnej umowy na realizację tego zadania (a złożono 8 wniosków o dofinansowanie).

W roku 2020 – 99,32% środków PFRON zostało przeznaczonych na rehabilitację społeczną, co wynikało z ogromnych potrzeb w tym zakresie. Na działania w zakresie

rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych przeznaczono ze środków PFRON kwotę 20.000,00 zł na sfinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej dla 1 osoby niepełnosprawnej, co stanowi 0,68 % środków.

Pomoc osobom niepełnosprawnym to nie tylko pomoc materialna. Mając na uwadze mnogość problemów związanych z niepełnosprawnością w roku sprawozdawczym prowadzono doradztwo dla osób niepełnosprawnych i ich otoczenia. Skalę udzielonej pomocy przedstawia tabela nr 31.

Tabela 31. Liczba udzielonych porad i informacji w 2020 roku

Lp.	Podmiot zgłaszający się po informacje	Liczba osób
1	Osoby niepełnosprawne	1 765
2	Otoczenie osoby niepełnosprawnej	1 108
3	Organizacje pozarządowe i instytucje	114
4	Pracodawcy	11
Razem		2 998

Oprócz doradztwa w roku 2020 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach zorganizowało spotkania informacyjno-edukacyjne dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów przy współpracy z Urzędem Skarbowym, Powiatowym Urzędem Pracy w Kartuzach i Fundacją Aktywnej Rehabilitacji. Zakres tematyczny spotkań przedstawia tabela nr 32.

Tabela 32. Zakres tematyczny spotkań informacyjno-edukacyjno-wychowawczych w roku 2020

Lp.	Zakres tematyczny	Miejsce	Termin realizacji
1.	Spotkanie informacyjne dla osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w ramach porady grupowej pn. „Pokonam bariery” współorganizowane z Powiatowym Urzędem Pracy w Kartuzach.	Kartuzy	24.01.2020 r.
2	Konsultacje z pracownikiem Urzędu Skarbowego dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów pt. „Jak prawidłowo rozliczyć PIT za 2019 r.”. (z porad skorzystało łącznie 9 osób niepełnosprawnych).	PCPR Kartuzy	04.03.2020 r.
3	Spotkanie informacyjne połączone z akcją serwisową pn. „Sprawdź swój wózek na wiosnę!”, które spotkało się z bardzo dużym zainteresowaniem osób z niepełnosprawnością poruszających się na wózkach inwalidzkich.	Kartuzy Plac przy Starostwie Powiatowym	26.06.2020 r.

Realizacja programu PFRON „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” – moduł III” w 2020 roku

Wystąpienie stanu epidemii na terenie całego kraju spowodowało znaczne ograniczenia w działalności placówek wsparcia dziennego (WTZ, ŚDS, ORW, SOSW) dla osób niepełnosprawnych. Konieczność zawieszenia działalności oraz izolacja osób niepełnosprawnych we własnych domach zmusiła placówki do zmiany formy działalności. Wprowadzenie formy zdalnej zajęć dla osób niepełnosprawnych tylko w nielicznych przypadkach było możliwe. W tej sytuacji PFRON uruchomił dodatkowy program celowy skierowany do osób niepełnosprawnych pozbawionych możliwości korzystania ze wsparcia dziennego. Na podstawie umowy z PFRON w roku 2020 realizowano program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi – moduł III”. Osoby niepełnosprawne otrzymały pomoc finansową, w związku z wystąpieniem stanu epidemii i które utraciły, w okresie od 9 marca do 16 listopada 2020 roku, możliwość korzystania z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej. Pomoc ta udzielana była w formie dofinansowania kosztów związanych z zapewnieniem opieki w warunkach domowych. Wsparcie skierowane było do osób niepełnosprawnych, które były uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy, podopiecznymi dziennych domów pomocy społecznej, uczestnikami zajęć rewalidacyjno-wychowawczych - pełnoletnimi (od 18 do 24 roku życia), wychowankami specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodków wychowawczych. W roku 2020 wsparcie otrzymało łącznie 622 osoby niepełnosprawne, w tym 419 osób wnioskujących we własnym imieniu i 203 osoby wnioskujące w imieniu podopiecznych. Wyplacono pomoc o łącznej wartości 599 000,00 zł.

Realizacja programu PFRON „Aktywny samorząd” w 2020 roku

Na podstawie umowy z PFRON w roku 2020 realizowano program „Aktywny samorząd” zaadresowany do osób niepełnosprawnych o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz do dzieci niepełnosprawnych, którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Wśród najważniejszych zadań należy wymienić pomoc w zakupie protez kończyn górnych i dolnych o III lub IV poziomie jakości, pomoc na zakup sprzętu elektronicznego wraz z oprogramowaniem, pomoc w zakupie skuterów lub wózków

inwalidzkich o napędzie elektrycznym, naprawa wózków elektrycznych, pomoc w zdobyciu prawa jazdy kat. B, itp. W ramach programu wsparcie otrzymały również osoby niepełnosprawne uczące się w szkołach wyższych oraz policealnych w zakresie dofinansowania czesnego oraz dodatku do kosztów kształcenia. W roku 2020 wsparcie otrzymało łącznie 155 osób niepełnosprawnych o łącznej wartości 620.885,00 zł. Na samo dofinansowanie do kosztów nauki wydano łącznie 356.017,00 zł dla 98 osób niepełnosprawnych. Corocznie obserwujemy wzrost zainteresowania ze strony osób niepełnosprawnych ofertą w tym programie. Program ten corocznie ewaluje a jego działania odpowiadają występującym potrzebom w tym zakresie. Stopień wydatkowania otrzymanych w 2020 roku środków z PFRON na realizację działań w tym programie wyniósł 95,70 %.

Działanie to jest realizowane przez system PFRON – SOW umożliwiającą złożenie wniosku bez wychodzenia z domu. Taka forma komunikacji projektowej z PCPR pozwoliła na realizację zadania na zadowalająco wysokim poziomie.

Załącz konto w Systemie SOW

Dowiedz się, z jakiego wsparcia możesz skorzystać

ZŁÓŻ WNIOSEK ON-LINE

Dowiedz się więcej:
portal-sow.pfron.org.pl

0 800 889 777

(połączenie bezpłatne)

Finansowanie i nadzór nad działalnością Warsztatów Terapii Zajęciowej

Na terenie powiatu kartuskiego w roku 2020 funkcjonowały trzy warsztaty terapii zajęciowej dla 95 osób niepełnosprawnych. Organami prowadzącymi dla dwóch placówek są samorządy gminne w Somoninie i w Chmielnie, a dla placówki w Stężycy - Fundacja Słoneczne Wzgórze w Stężycy.

Ponadto powiat kartuski w ramach podpisanego porozumienia z powiatami wejherowskim i gdańskim ponosi koszty terapii zajęciowej 6 mieszkańców powiatu kartuskiego będących uczestnikami WTZ w Bojanie (powiat wejherowski) i w Łapinie Dolnym (powiat gdański). Od lutego 2020 r. na podstawie porozumienia podpisanego z powiatem wejherowskim jedna osoba (z gm. Linia) jest uczestnikiem WTZ w Chmielnie.

Powyższe dane obrazuje tabela nr 33.

Tabela 33. Liczba osób niepełnosprawnych z powiatu kartuskiego korzystających ze wsparcia warsztatów terapii zajęciowej w 2020 roku

Lp.	Nazwa placówki	Ilość uczestników
1	Warsztat Terapii Zajęciowej w Somoninie	40 osób
2	Warsztat Terapii Zajęciowej w Chmielnie	30 osób
3	Warsztat Terapii Zajęciowej w Stężycy	25 osób
4	Warsztat Terapii Zajęciowej w Bojanie (powiat wejherowski)	5 osób
5	Warsztat Terapii Zajęciowej w Łapinie Dolnym (powiat gdański)	1 osoba
Razem		101 osób

Uczestnikami WTZ są osoby niepełnosprawne ze znacznym oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Przyczynami niepełnosprawności są:

- upośledzenie umysłowe,
- choroby psychiczne,
- epilepsja,
- schorzenia neurologiczne i ruchowe.

W roku 2020 placówki WTZ opuściło łącznie 6 uczestników i przyjęto 7 nowych uczestników, powyższe dane obrazuje tabela nr 34.

Tabela 34. Liczba uczestników WTZ na terenie powiatu kartuskiego według stopnia i rodzaju niepełnosprawności w 2020 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób	Rodzaj niepełnosprawności						Liczba osób:	
			U	P	E	N	R	Inne	Opuszczających WTZ	Przyjętych do WTZ
1	Stopień znaczny	54	21	14	6	16	10	6	5	5
2	Stopień umiarkowany	41	15	27	3	3	0	4	1	2
Razem		95	x	x	x	x	x	x	6	7

Uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej są głównie ludzie młodzi, którzy opuścili system edukacji i wymagają aktywizacji społecznej i zawodowej. Najliczniejszą grupę stanowią osoby do 34 roku życia – 60 % wszystkich uczestników. Kolejną grupą są osoby w wieku od 35 do 45 lat – 21,05 %, od 46 do 65 lat – 18,95 %. 49,47 % uczestników stanowią kobiety. Powyższe obrazuje tabela nr 35.

Tabela 35. Liczba uczestników WTZ z terenu powiatu kartuskiego według płci i wieku w 2020 roku

Lp.	Przedział wiekowy (lat)	Liczba	Płeć	
			M	K
1	18-21	2	0	2
2	22-25	16	8	8
3	26-29	20	13	7
4	30-34	19	10	9
5	35-40	11	3	8
6	41-45	9	7	2
7	46-50	10	5	5
8	51+	8	2	6
Razem		95	48	47

Warsztaty Terapii Zajęciowej zapewniają wsparcie dla osób niepełnosprawnych z terenu całego powiatu. Udział mieszkańców z poszczególnych gmin przedstawia tabela nr 36.

Tabela 36. Liczba uczestników WTZ według miejsca zamieszkania z uwzględnieniem podmiotu zapewniającego transport w 2020 roku

Lp.	Gminy	Liczba osób	Transport			
			WTZ	Gmina	Rodzina	Publiczny
1	Chmielno	7	5	-	2	-
2	Kartuzy	22	22	-	-	-

3	Przodkowo	3	3	-	-	-
4	Sierakowice	18	18	-	-	-
5	Somonino	10	9	-	1	-
6	Stężycza	11	10	-	1	-
7	Sulęczyno	5	5	-	-	-
8	Żukowo	19	19	-	-	-
Razem:		95	91	0	4	0

Z uwagi na rozmieszczenie placówek WTZ na terenie powiatu oraz z uwagi na sieć transportu publicznego z nieadekwatną liczbą połączeń dla 91 uczestników WTZ zapewnia transport własnymi lub gminnymi środkami transportu. Jedynie 4 osobom transport do placówek zapewnia rodzina, żadna osoba nie dojeżdża transportem publicznym. Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych koszty działalności WTZ są finansowe ze środków PFRON w 90% oraz ze środków powiatu kartuskiego w wysokości 10%. Ponadto organy prowadzące warsztaty wspierają ich działalność w ramach środków własnych, co przedstawia tabela nr 37.

Tabela 37. Struktura kosztów działalności WTZ w powiecie kartuskim w 2020 roku

Lp.	Placówki	Organ prowadzący	Koszty działalności ogółem	Środki PFRON	Środki powiatu	Środki własne
1	Warsztat Terapii Zajęciowej w Somoninie	Gmina Somonino	1 015 640 zł	819 840 zł	95 800 zł	100 000 zł
2	Warsztat Terapii Zajęciowej w Chmielnie	Gmina Chmielno	686 880 zł	614.880 zł	72 000 zł	0,00 zł
3	Warsztat Terapii Zajęciowej w Stężycy	Fundacja Słoneczne Wzgórze w Stężycy	558 444,24 zł	499 908,20 zł	58 536,04 zł	0,00 zł
Razem			2.260.964,20 zł	1.934.628,20 zł	226.336,04 zł	100.000,00 zł

Średni miesięczny koszt utrzymania uczestnika w WTZ w roku 2020 wyniósł 1.983,30 zł. Celem warsztatów terapii zajęciowej było podniesienie poziomu funkcjonowania osób niepełnosprawnych w sferze społecznej i zawodowej poprzez uczestnictwo w terapii zajęciowej.

Z powodu wystąpienia pandemii COVID-19 i obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych warsztaty terapii zajęciowej od dnia 12 marca do 31 maja 2020 r. miały zawieszoną działalność placówki. Od 1 czerwca do 3 listopada 2020 r. zajęcia w warsztatach odbywały się w systemie hybrydowym. Zasady funkcjonowania placówek w tym okresie zostały wypracowane wspólnie przez kierowników WTZ pod nadzorem PCPR w Kartuzach. Od 4 listopada do 31 grudnia 2020 r. z powodu COVID-19 warsztaty ponownie zawiesiły swoją działalność.

Placówki podlegają corocznie kontrolom ze strony PCPR Kartuzy oraz kontrolom ZUS, Sanepidu oraz w przypadku jednostek w Somoninie i w Chmielnie samorządu gminnego w zakresie prawidłowości działalności. W 2020 r. przeprowadzono kontrolę WTZ w Somoninie, w Stężycy oraz w Chmielnie.

Domy Pomocy Społecznej w Kobysewie oraz w Stężycy

Do zadań z zakresu pomocy społecznej należy również zapewnienie i prowadzenie usług o określonym standardzie w ośrodkach wsparcia, domach pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych, starych. Na terenie powiatu kartuskiego funkcjonują dwa publiczne domy pomocy społecznej tj. dom w Kobysewie z filią w Sulęczynie dla 80 mieszkańców z zaburzeniami psychicznymi oraz dom w Stężycy dla 30 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dla którego organem prowadzącym jest gmina Stężycza. W ramach porozumienia zawartego pomiędzy powiatem i gminą Stężycza Starosta kieruje mieszkańców do ww. placówki. Stan mieszkańców na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosi 103 osoby. Zakres pomocy instytucjonalnej przedstawia tabela nr 38.

Tabela 38. Ilość osób przebywających i oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej w roku 2020

Lp.	Nazwa placówki	Liczba umieszczonych w roku 2020	Łącznie korzystających	Liczba oczekujących osób z terenu powiatu
1	Dom Pomocy Społecznej Kobysewo	3	83	6
2	Dom Pomocy Społecznej Stężycza	2	32	0

Tabela 39. Liczba mieszkańców w domach pomocy społecznej wg trybu umieszczenia - stan na dzień 31.12.2020 r.

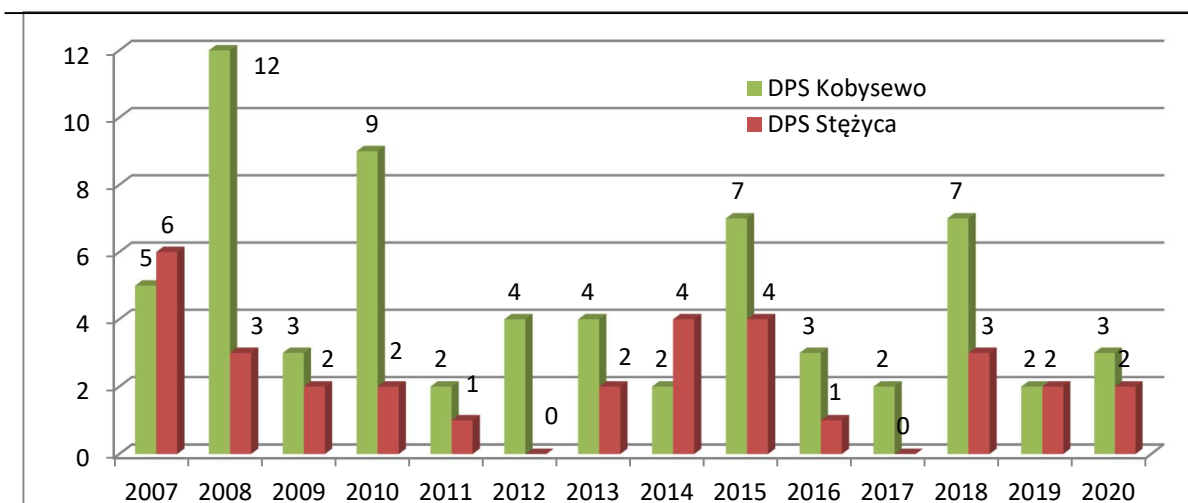
Lp.	Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców	Przyjęte na nowych zasadach	Przyjęte na starych zasadach
1	Dom Pomocy Społecznej Kobysewo	78	45	33
2	Dom Pomocy Społecznej Stężycza	25	13	12
RAZEM		103	58	45

Większość mieszkańców to osoby z całkowicie lub częściowo ograniczoną sprawnością fizyczną, uzależnione od pomocy osób drugih w zakresie zaspakajania podstawowych potrzeb.

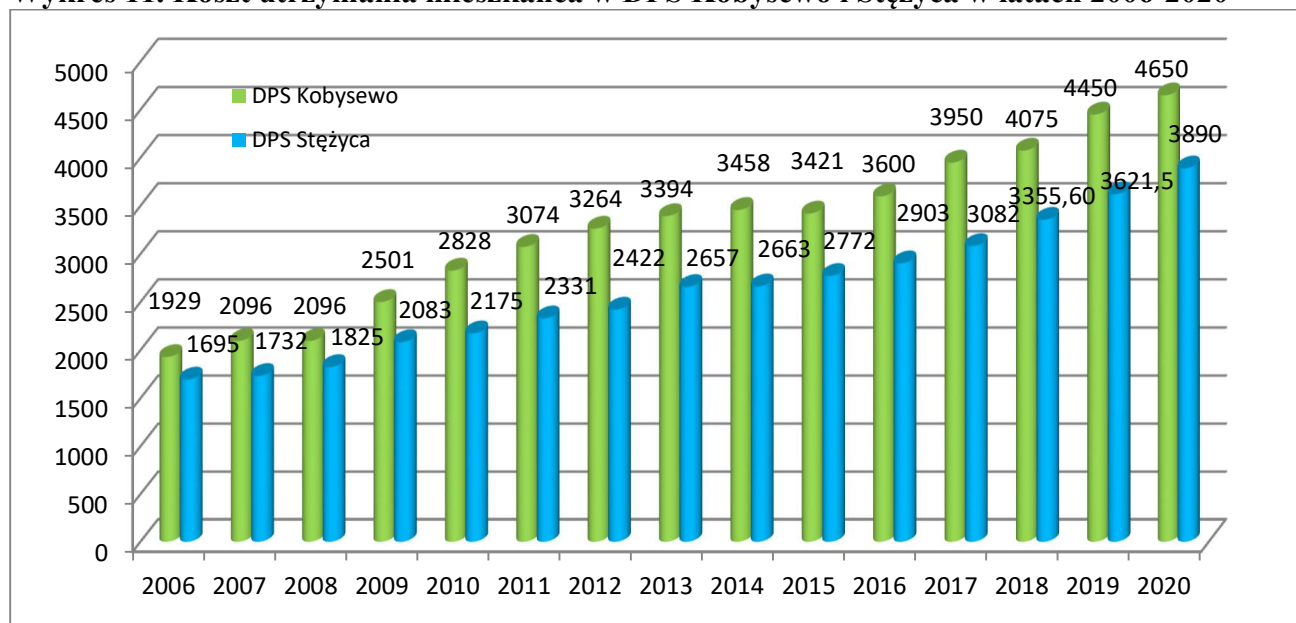
Obecnie w Domu Pomocy Społecznej w Kobysewie przebywa 40 osób całkowicie

ubezważnionych posiadających opiekuna prawnego oraz 1 osoba częściowo ubezważniona posiadająca kuratora, 16 osób znajduje się z nakazu Sądu. Dla 17 ubezważnionych osób opiekunami prawnymi są osoby z rodziny, dla 18 pracownicy DPS, dla 5 osób ubezważnionych opiekunem prawnym jest osoba obca. Większość opiekunów prawnych regularnie odwiedza swoich podopiecznych. W okresie trwania epidemii Covid-19 odwiedziny z opiekunami prawnymi odbywają się przy bramie w obecności pracownika placówki.

Wykres 10. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej na terenie powiatu w latach 2007-2020

Wykres 11. Koszt utrzymania mieszkańca w DPS Kobysewo i Stężycy w latach 2006-2020

Dom Pomocy Społecznej w Kobysewie podnosi systematycznie standard opieki. W tym celu przeprowadzono wiele remontów oraz inwestycji, co obrazuje tabela nr 40.

Tabela 40. Zakres remontów i inwestycji w DPS w Kobysewie w 2020 r.

Remonty:	24 634,08 zł
w tym:	
Konserwacja i remont kotłowni	7 002,54 zł
Naprawa i konserwacja urządzeń biurowych	3 468,75 zł
Naprawa wyposażenia RTV,AGD oraz gospodarczego	4 699,41 zł
Naprawa systemu monitoringu p.poż.	418,20 zł
Naprawa i konserwacja samochodów służbowych	921,03 zł
Przegląd agregatu	2 908,95 zł
Roboty ogólnobudowlane	1 980,30 zł
Pozostałe	3 234,90 zł
Inwestycje:	178 998,04 zł
w tym:	
Zakup kombinezonów i masek	5 490,00 zł
Łóżka rehabilitacyjne – 10 szt.	37 090,00 zł
Koncentratory tlenu – 4 szt.	17 400,06 zł
Defibrylatory – 2 szt.	9 936,00 zł
Waga specjalistyczna	3 078,00 zł
Parownice i myjki do okien	4 318,18 zł
Szafki nocne	16 000,00 zł
Telewizory, radia, głośniki, sprzęt AGD	17 236,17 zł
Pralki – 4 szt., suszarki – 4 szt.	14 392,00 zł
Komputery i drukarki	18 638,90 zł
Fotele	11 916,73 zł
Renowacja tapicerki	2 952,00 zł
Zakup śmietników	1 230,00 zł
Zadaszenie na agregat prądowłoczy	4 305,00 zł
Montaż gniazdek elektrycznych (do pralek i suszarek)	7 995,00 zł
Uporządkowanie terenów zielonych DPS	7 020,00 zł

Zadaniem domów pomocy społecznej jest zapewnienie ich mieszkańcom warunków do lepszego i godnego życia, intymności, niezależności oraz umożliwienie rozwoju osobistego przez świadczenie usług zgodnie z obowiązującym standardem. Domy prowadzą usługi: socjalne (mieszkanie, wyżywienie, ubranie, środki czystości), rehabilitacyjne, medyczne, terapeutyczne (terapia zajęciowa), kulturalne i rekreacyjne oraz religijne. Usługi medyczne dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Kobysewie świadczą lekarze i pielęgniarki ZOZ. W placówkach działają zespoły terapeutyczno-opiekuńcze, których celem jest opracowanie i wdrażanie planów indywidualnego wsparcia. Specyfika domów i potrzeby mieszkańców wymagają zatrudnienia odpowiedniej kadry.

W Domu Pomocy Społecznej w Kobysewie w 2020 r. zatrudniano 61 osób

w wymiarze 58,65 etatu. W roku sprawozdawczym placówki były kontrolowane przez wiele podmiotów i instytucji. Zakres przeprowadzonych kontroli przedstawia tabela nr 41.

Tabela 41. Kontrole przeprowadzone w 2020 roku

Kontrole w DPS w Kobysewie w 2020 roku			
Lp.	Jednostka kontrolująca	Przedmiot kontroli	Termin przeprowadzenia kontroli
1	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	Stan sanitarno-higieniczny obiektu, opieka medyczna, realizacja ustawy o zdrowiu	11.02.2020 r.
2	Sąd Rejonowy w Kartuzach	Legalność pobytu, sytuacja prawna podopiecznych, sfera prac modernizacyjnych	25.06.2020 r.
3	Starosta Kartuski	Kontrola wewnętrzna w ramach kontroli zarządczej	26-27.11.2020 r.
4	Sąd Rejonowy w Kartuzach	Legalność pobytu, sytuacja prawna podopiecznych, aktualna sytuacja w okresie pandemii	15.12.2020 r.
5	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach	Kontrola żywienia i organizacja posiłków, opieka medyczna, organizacja czasu wolnego, zaspakajanie potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie rehabilitacji i zajęć terapeutycznych.	16.12.2020 r.

W roku 2020 DPS w Kobysewie z uwagi na występujące zagrożenie epidemiczne przyjął bardzo rygorystyczne zasady funkcjonowania zgodne z wytycznymi i rekomendacjami Ministra Rodziny i Polityki Społecznej oraz Głównego Inspektora Sanitarnego. W ciągu roku otrzymano wsparcie w zakresie środków ochrony indywidualnej, płynów do dezynfekcji rąk i powierzchni, kombinezony dla kadry i wiele innych od Wojewody Pomorskiego jak również od firm i parlamentarzystów. Podejmowane działania były konieczne z uwagi na duży poziom zagrożenia dla mieszkańców DPS, którzy są obciążeni wieloma schorzeniami. W roku 2020 na przełomie października i listopada doszło do zakażenia wirusem Sars-Cov-2 11 mieszkańców i 8 pracowników w tzw. obiekcie „pałacowym”, jedna osoba zmarła – miała schorzenia współistniejące. Pozostałe osoby zakażone przeszły chorobę na łagodnym poziomie. Z uwagi na taki stan zostały wdrożone odpowiednie procedury mające na celu zapewnienie ciągłości świadczonych usług dla mieszkańców. Dzięki ogromnemu zaangażowaniu kadry DPS nie wystąpiło ryzyko braku możliwości zapewnienia ciągłości opieki na osobami zależnymi.

W Domu Pomocy Społecznej w Stężycy przebywa 12 osób całkowicie ubezwłasnowolnionych posiadających opiekuna prawnego oraz 1 osoba częściowo ubezwłasnowolniona, dla której ustanowiono jako kuratora – osobę obcą (były pracownik DPS). Dla 7 ubezwłasnowolnionych osób opiekunami są osoby z rodziny, dla 2 pracownicy DPS, dla 3 osób ubezwłasnowolnionych opiekunem prawnym jest osoba obca. W minionym roku ze

względu na stan pandemii opiekunowie prawni, niebędącymi pracownikami DPS nie odwiedzali podopiecznych oraz nie zabierali ich na przepustki, ich kontakt ograniczony był do rozmów telefonicznych i uzgodnień z personelem DPS.

Kontrole w DPS Stężycza w 2020 roku			
Lp.	Jednostka kontrolująca	Przedmiot kontroli	Termin przeprowadzenia kontroli
1	PCPR Kartuzy	Wyżywienie i organizowanie posiłków, opieka medyczna, podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników.	15.12.2020 r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach ściśle współpracując z gminami kierującymi swoich mieszkańców z powiatu i spoza powiatu prowadzi procedury umieszczenia osób w domach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie powiatu kartuskiego. W 2020 r. wydano 5 decyzji administracyjnych dotyczących umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kobysewie

Na podstawie uchwały Rady Powiatu Kartuskiego z dniem 3 czerwca 2019 r. powołano do życia nową jednostkę organizacyjną Powiatu Kartuskiego świadczącą usługi wsparcia w zakresie pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. Placówka spełnia wszelkie standardy określone w rozporządzeniu MRiPS w sprawie środowiskowych domów samopomocy (typ A, B, C i D) i jest przeznaczona dla 30 osób niepełnosprawnych z powiatu kartuskiego przewlekle psychicznie chorych, z niepełnosprawnością intelektualną, ze spectrum autyzmu oraz z niepełnosprawnością sprzężoną.

Placówka na dzień 31 grudnia 2020 r. świadczy wsparcie dla 30 osób niepełnosprawnych z gmin Żukowo, Przdkowo, Kartuzy, Chmielno, zatrudnia łącznie 11 pracowników (zatrudnionych na umowę o pracę) w wymiarze 10,25 etatu. W roku 2020 r. z pomocy i wsparcia placówki skorzystały łącznie 34 osoby niepełnosprawne.

Koszty funkcjonowania placówki w 2020 r. zamknęły się kwotą 746 622,37 zł, w tym 644 191,50 zł z budżetu wojewody pomorskiego, 102 430,87 zł z środków budżetu Powiatu Kartuskiego.

VI. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kartuzach w 2020 roku

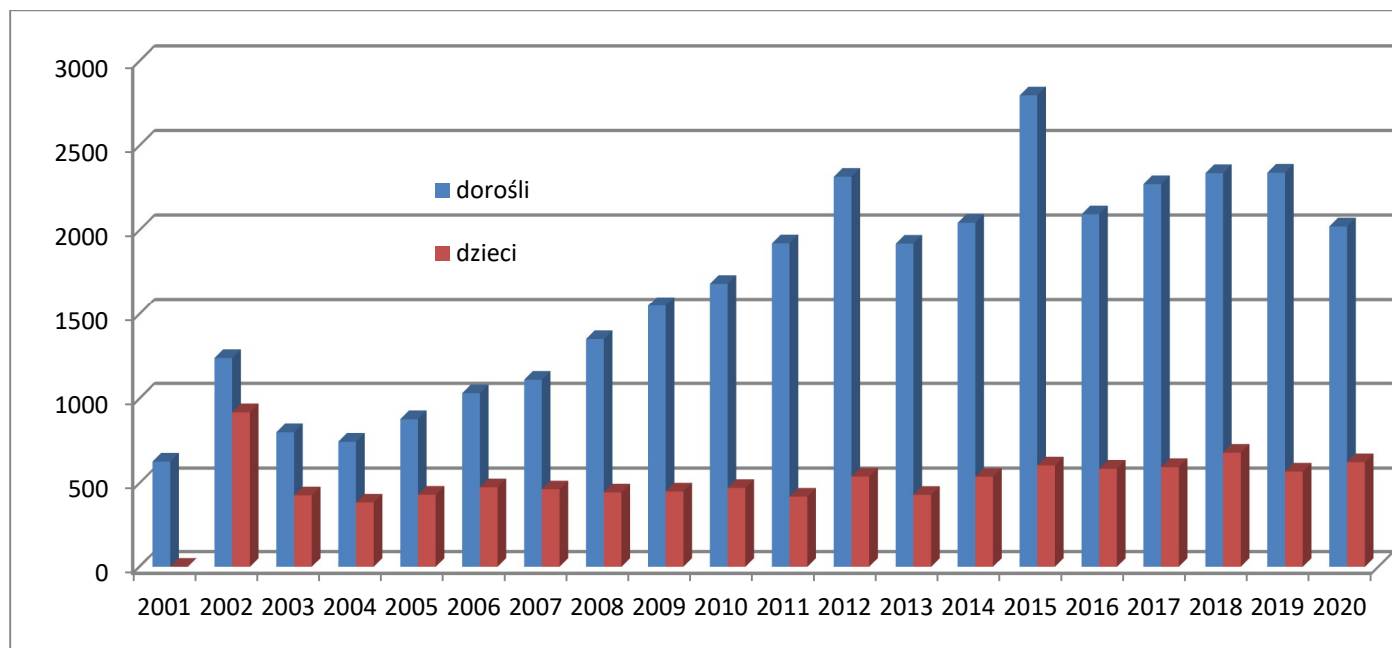
Prowadzenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kartuzach jest zadaniem zleconym przez administrację rządową. Zespół funkcjonuje od stycznia 2001 roku. W skład Zespołu wchodzi: przewodniczący, sekretarz, 11 lekarzy, 4 psychologów, 4 pedagogów, 4 pracowników socjalnych i 4 doradców zawodowych. Niektórzy specjaliści posiadają uprawnienia do orzekania w więcej niż jednej specjalności. Łącznie wydano 2 648 orzeczeń. W roku sprawozdawczym wydano 834 karty parkingowe. Powyższe dane przedstawia tabela nr 42.

Tabela 42. Liczba wydanych orzeczeń i legitymacji oraz kart parkingowych w 2020 roku

Orzeczenia				Legitymacje			Karty Parkingowe		
Dorośli	Dzieci	Łącznie	Odwołania	Dorośli	Dzieci	Łącznie	Osoby niepełnosprawne	Instytucje	Łącznie
2 023	625	2 648	190	652	116	768	816	18	834

W roku sprawozdawczym wystąpił spadek wydanych orzeczeń dla dorosłych w stosunku do roku ubiegłego, natomiast w stosunku do dzieci nastąpił wzrost wydanych orzeczeń. Powyższe dane obrazuje wykres nr 13. Od lipca 2014 r. wydawane są karty parkingowe osobom niepełnosprawnym i placówkom a od listopada 2017 r. wydawane są nowe legitymacje dla osób niepełnosprawnych.

Wykres 12. Ilość wydanych orzeczeń w latach 2001 - 2020

Zdecydowana większość osób ubiegała się o wydanie orzeczenia w celu uzyskania zasiłków pielęgnacyjnych oraz uzyskania bądź utrzymania odpowiedniego zatrudnienia, na kolejnym miejscu wnioskowali o uzyskanie środowiskowego wsparcia, i uzyskania karty parkingowej. Wydane orzeczenia ze względu na cel przedstawia tabela nr 43.

Tabela 43. Powód ubiegania się o ustalenie stopnia niepełnosprawności w 2020 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wydanych wniosków
OSOBY DOROSŁE POWYŻEJ 16 roku życia		
1	Zasiłek pielęgnacyjny	505
2	Odpowiednie zatrudnienie	469
3	Pomoc społeczna, środowiskowe wsparcie	404
4	Sprzęt ortopedyczny	86
5	Karta parkingowa	302
6	WTZ	16
7	Inne (w tym świadczenie pielęgnacyjne)	342
DZIECI do 16 roku życia		
8	Zasiłek pielęgnacyjny	568
9	Świadczenie pielęgnacyjne	87
10	Inne	39

Działania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w związku z pandemią COVID-19

W pierwszym kwartale 2020 r. w momencie ogłoszenia stanu epidemii na terenie kraju, funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kartuzach zostało zawieszono w zakresie orzekania o niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności. Od 16 marca 2020 r. wstrzymano obsługę interesantów, w tym odbiór legitymacji i przyjmowanie wniosków na kartę parkingową. W ślad za tym, w dniu 19 marca 2020 r. w przedsiönku urzędu została zamontowana skrzynka do korespondencji, do której można wrzucać dokumenty w zakresie orzekania. Ponowna osobista obecność w powiatowym zespole została wznowiona od 4 maja 2020 r.. Umożliwiono osobom niepełnosprawnym fizyczne złożenie wniosku o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej i karty parkingowej oraz odbiór karty parkingowej.

Z dniem 2 kwietnia 2020 r. wznowiono posiedzenia składów orzekających (orzekanie w trybie zaocznym bez konieczności udziału osoby zainteresowanej), a od lipca umożliwiono udział osób w tych posiedzeniach z ograniczeniem do maks. 2-3 osób na jednej komisji. Pozostałe sprawy

rozpatrywane były za zgodą zainteresowanych w trybie zaocznym.

Z uwagi na bezpieczeństwo klientów oraz pracowników, obsługa odbywa się tylko w wyznaczonym miejscu. Stanowisko jest wyposażone w pleksę ochronną oddzielającą klienta od pracownika. W przedsionku został zainstalowany domofon oraz stworzono miejsce dla klienta umożliwiające wypełnienie odpowiednich formularzy i wniosków. Po wejściu do budynku każdy interesant poddany jest badaniu temperatury ciała i dezynfekcji rąk. Zobowiązany jest również do zasłaniania ust i nosa oraz wypełnienia oświadczenia dot. zakażenia COVID-19 lub kontaktu z osobami zakażonymi.

W celu wypełnienia obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom i klientom PCPR, zakupiono lampę bakteriobójczą, urządzenie do dezynfekcji i ozonowania dokumentów, automatyczne urządzenia do dezynfekcji rąk (bezdotykowe) dla PCPR oraz CIK, a także niezbędne środki ochrony osobistej i dezynfekcyjne (maseczki, rękawiczki jednorazowe, mydła antybakteryjne, płyny do dezynfekcji rąk, powierzchni, dla specjalistów orzeczników przyłbice, fartuchy jednorazowe).

Mając na uwadze utrzymanie standardów orzekania w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kartuzach, w 2020 roku zakupiony został sprzęt komputerowy i urządzenia biurowe takie jak: 3 zestawy komputerowe, kserokopiarka, niszczarka dokumentów, drukarka laserowa, meble biurowe. Zostały zabezpieczone wszystkie potrzeby w tym zakresie. Taki stan sprzętu pozwoli na wypełnianie formularzy przez specjalistów orzeczników bezpośrednio poprzez system komputerowy eKSMOON od 01.2021 r.. Gabinety specjalistów zostały wyposażone w odpowiednie urządzenia zapewniające obsługę ww. systemu. Zdecydowana większość członków orzekających w zespole wyraziła chęć i gotowość pracy w takich warunkach.

W związku ze zmianą sposobu obsługi klientów przy wejściu do PCPR zamontowano domofon, skrzynkę podawczą na dokumenty, ustawiono biurko dla klientów do uzupełnienia dokumentacji, wyłożono wszelkie formularze papierowe przydatne dla klientów. Wprowadzono system obsługi klienta w jednym miejscu, na zasadzie jeden klient jeden urzędnik, gdzie klient ma dokonywany pomiar temperatury ciała, ma możliwość dezynfekcji rąk, stanowisko do obsługi klienta jest wyposażone w pleksę oddzielającą. Takie rozwiązanie dają poczucie bezpieczeństwa dla klientów oraz możliwość załatwienia spraw wymagających kontaktu w siedzibie jednostki.

VII. Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych i programów

Tabela 44. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kartuskim na lata 2014-2020

Cele	Podjęte działania
Prawidłowo funkcjonująca rodzina.	Prowadzenie zajęć „Szkoła dla Rodziców – jak rozmawiać z nastolatkiem”- 1 edycja w formie zdalnej.
Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców powiatu.	Realizacja programu „Z nadzieją w przyszłość”, prowadzenie Klubu Młodzieżowego dla 15 wychowanków pieczy zastępczej. W roku 2020 r. działania Klubu były realizowane w okresie od 1.01. do 13.03.2021 r.. W pozostałym okresie zajęcia zostały zawieszona z uwagi na stan epidemii.
Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.	Z uwagi na stan epidemii w roku 2020 nie odbyła się żadna impreza w zakresie sportu kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych.
Wysoka aktywność społeczna i zawodowa seniorów.	Kontynuacja działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku, kluby seniora w gminach powiatu kartuskiego w zakresie dostosowanym do wymogów i wytycznych GIS.
Poprawa poziomu usług medycznych oraz świadomości zdrowotnej życia mieszkańców.	W roku 2020 funkcjonował nowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kobysewie przeznaczony dla 30 osób niepełnosprawnych.

W związku z zakończeniem okresu realizacji obecnego dokumentu strategicznego należy stwierdzić na podstawie corocznego monitoringu realizacji celów (przygotowywanego przy sprawozdaniu z działalności PCPR w latach poprzednich), że wszystkie zakładane wówczas cele zostały osiągnięte, a ich ewaluacja znajdzie swoje odzwierciedlenie w kolejnym dokumencie strategicznym na lata 2021 - 2027. W okresie sprawozdawczym rozpoczęto prace nad opracowaniem nowych założeń Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kartuskim na lata 2021-2027. Nowelizacja tego dokumentu jest dokonana w oparciu o aktualne dane statystyczne istotne z punktu widzenia problemów społecznych i zakłada działania w powiecie kartuskim oparte na obecnie funkcjonujących potrzebach w zakresie polityki społecznej. Dokument został przygotowany i będzie oddany do konsultacji i do zatwierdzenia w I półroczu 2021 roku.

Tabela 45. Program rozwoju pieczy zastępczej w powiecie kartuskim na lata 2018-2020

Cele	Podjęte działania
Rozwój i wspieranie rodzinnych form pieczy zastępczej.	1. Promowano ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez: - dystrybucję ulotek informacyjnych oraz materiałów na FB i na stronie internetowej PCPR Kartuzy, 2. Wspierano rodziny zastępcze poprzez: - superwizje oraz szkolenia tematyczne w ograniczonym zakresie oraz w reżimie sanitarnym, - psychoterapię indywidualną dla wychowanków pieczy, - pomoc finansową, rzeczową oraz przekazano dary w postaci żywności, - wsparcie mieszkaniowe poprzez mieszkanie chronione i dofinansowanie do wynajmu lokalu, - opiekę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, - paczki świąteczne dla dzieci z rodzin zastępczych oraz POW, - bezpłatna opieka prawna.
Doskonalenie istniejącego systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej.	Liczba wychowanków w pieczy instytucjonalnej utrzymuje się na poziomie 56 dzieci. Zorganizowano szkolenia dla kadry oraz szkolenia z zakresu realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia.	Prowadzono klub młodzieżowy dla 15 wychowanków pieczy zastępczej do dnia ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego (do 12 marca 2020 r.) W roku 2020 nie wznowiono działalności Klubu. Realizowano program dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej „Z nadzieją w przyszłość”. Procesem usamodzielnienia zostało objętych 13 wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

Tabela 46. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kartuskim na lata 2014-2020

Cele	Podjęte działania
Stworzenie szerokiej oferty pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc.	Prowadzenie Centrum Interwencji Kryzysowej. Realizowano program „Można inaczej”. Bezpłatna pomoc prawna. Prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Stworzenie schronienia dla osób w kryzysie przy CIK na 6 miejsc. Podpisanie porozumienia z Caritas Archidiecezji Gdańskiej w zakresie udostępnienia miejsc dla mieszkańców powiatu kartuskiego w Domu Samotnej Matki.
Podniesienie jakości i skuteczności świadczonej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Prowadzono mediacje w sprawach rodzinnych i karnych. Kontynuowanie wsparcia w zakresie prowadzenia punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych oraz punktu konsultacyjnego w zakresie uzależnień behawioralnych. Dodatkowo przy CIK funkcjonują punkty dot. poradnictwa specjalistycznego dla ofiar przemocy (Stowarzyszenie OVUM z Gdyni). Wszystkie działania realizowane były z zachowaniem zasad obowiązujących w czasie epidemii.
Utworzenie ponadresortowego systemu informacji o skali problemu, możliwościach pomocy, rodzajach działania.	Opracowanie informatora „Gdzie szukać pomocy” i jego dystrybucja. Prowadzono stronę internetową PCPR Kartuzy, która zawiera wszelkie aktualne informacje o prowadzonej działalności oraz o możliwościach wsparcia.
Prowadzenie edukacji społecznej i promowanie pozytywnych postaw w stosunkach międzyludzkich.	Przygotowano i opublikowane w lokalnych mediach propozycję działań w zakresie depresji i jak sobie radzić z obecnym stanem epidemii..

W okresie sprawozdawczym opracowano i poddano konsultacjom nowe założenia i cele

powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kartuskim na lata 2021-2027. Po uzyskaniu opinii resortowych z OPS, Sądu, Prokuratury i Policji program został przekazany do zatwierdzenia przez Radę Powiatu Kartuskiego. Ponadto aktualizacji podlegały inne programy ukierunkowane na wsparcie osób znajdujących się w kryzysie, ofiary przemocy i jej sprawców. Zamierzamy kontynuować działania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc oraz program profilaktyczno-edukacyjny „Stop Przemocy” w okresie 2021-2027. To sprawdzone i konieczne działania mające na celu zmniejszenie zjawiska przemocy. Dodatkowo opracowano nowy program psychologiczno-terapeutyczny, który będzie skierowany do osób stosujących przemoc i będzie realizowany w okresie 2021-2023

Tabela 47. Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie kartuskim na lata 2014-2020

Cele	Podjęte działania
Prowadzenie nowoczesnego systemu informacji o możliwościach rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.	Zorganizowanie spotkania informacyjnego dla niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy w ramach porady grupowej „Pokonam bariery” wspólnie z PUP w Kartuzach. Kontynuowanie działania punktu konsultacyjnego dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów z Urzędem Skarbowym w zakresie rozliczeń podatkowych za 2019 rok (w ograniczonym zakresie z uwagi na stan epidemii). Funkcjonowanie w strukturach PUP w Kartuzach Centrum Poradnictwa Zawodowego w bezpośrednim sąsiedztwie PCPR. Zorganizowanie wspólnie z Fundacją Aktywnej Rehabilitacji akcji serwisowej na placu przy Starostwie Powiatowym „Sprawdź swój wózek na wiosnę!”.
Zwiększenie aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w edukacji, kulturze, sporcie, turystyce i rekreacji.	W roku 2020 z uwagi na ogłoszony stan epidemii nie zorganizowano przedsięwzięć w zakresie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych o zasięgu powiatowym i wojewódzkim. W 2020 r. w ramach programu „Aktywny samorząd” – moduł II dofinansowanie koszty nauki na poziomie szkół policealnych i szkół wyższych dla 98 osób niepełnosprawnych.
Podniesienie jakości usług medycznych i rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.	Wspieranie projektów dot. rehabilitacji osób niepełnosprawnych ze środków budżetu powiatu w ramach konkursów grantowych. W roku 2020 wsparcie przyznano tylko jednej organizacji pozarządowej na łączną kwotę 6.840,00 zł (z powodu stanu epidemii).
Stworzenie systemu wsparcia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.	Kontynuacja działalności Centrum Poradnictwa Zawodowego w bezpośrednim sąsiedztwie PCPR w Kartuzach. Promocja projektów skierowanych do osób niepełnosprawnych w zakresie ich aktywizacji społecznej i zawodowej realizowanych przez Powiat Kartuski.
Udoskonalenie systemu działań opiekuńczych i terapeutycznych wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny.	W roku 2020 w dalszym ciągu funkcjonował powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kobysewie. Placówka rozpoczęła działalność 3 czerwca 2019 r. Placówka jest przeznaczona dla 30 osób niepełnosprawnych.
Zniesienie barier funkcjonalnych utrudniających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu lokalnym.	Zawarto umowy z trzema podmiotami na dofinansowanie ze środków PFRON zakupu 2 pojazdów 9-osobowych oraz wykonanie likwidacji barier architektonicznych w dwóch placówkach edukacyjnych (podjazdy dla osób niepełnosprawnych. Zakupiono nowy pojazd 9-osobowy do przewozu osób niepełnosprawnych dla Domu Pomocy Społecznej w Kobysewie.

Podobnie jak w przypadku Strategii rozwiązywania problemów społecznych, program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w swych założeniach i celach został zrealizowany, a jego ewaluacja będzie zawarta w nowych celach i założeniach na lata 2021-2027. Dokument na wspomniany czasookres będzie przekazany do konsultacji i do zatwierdzenia przez Radę Powiatu Kartuskiego w I półroczu 2021 r.

Nagroda Starosty Kartuskiego „Perła dla życia”

W roku 2020 z uwagi na wprowadzony stan epidemiczny w zakresie zagrożenia zarażeniem koronawirusem Sars-Cov-2 Zarząd Powiatu Kartuskiego podjął decyzję o nie realizowaniu tego zadania, a środki zabezpieczone na ten cel zostały przekazane do dyspozycji Zarządu Powiatu Kartuskiego.

Projekt „Akademia Aktywności 2017-18”

W roku 2020 dokonano całkowitego rozliczenia finansowego z zadania realizowanego w latach 2017-2019.

W okresie sprawozdawczym realizowano projekty i programy na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych, pomocy dziecku i rodzinie stanowiące integralną część strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie. W związku z wystąpieniem stanu epidemii w roku 2020 pozyskano dodatkowe środki finansowe dedykowane do samorządów w związku z działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie epidemii jak również wsparcie placówek, samorządów i bezpośrednio rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych w dostępie do nauki zdalnej poprzez zakup środków ochrony indywidualnej oraz sprzętu elektronicznego, audiowizualnego oraz specjalistycznego oprogramowania dla dzieci w pieczy zastępczej. Podjęte działania przyczyniły się do pozyskania dodatkowych środków pozabudżetowych. Zakres otrzymanej pomocy obrazuje tabela nr 48.

Tabela 48. Środki pomocowe pozyskane w roku 2020

Lp.	Wyszczególnienie	Cel	Podmiot udzielający dotację	Kwota dotacji
1	Pilotażowy Program PFRON „Aktywny samorząd”.	Realizacja wszystkich obszarów programu AKTYWNY SAMORZĄD – wsparcie osób niepełnosprawnych w działaniach edukacyjnych (na poziomie wyższym oraz w zakresie likwidacji barier) – 155 osób	PFRON Gdańsk	648.781,28 zł
2	Program korekcyjno-edukacyjny „Można	Edukacja sprawców przemocy.	PUW Gdańsk	19.460,00 zł

	Inaczej”.			
3	PFRON Program wyrównywania różnic między regionami III obszary D i F	Likwidacja barier transportowych – zakup 6 pojazdów 9-osob oraz 2 autobusów - dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych oraz dwóch autobusów. Obszar F - dofinansowanie do remontów i doposażenia WTZ w Stężycy oraz w Somoninie	PFRON Gdańsk	996.199,90 zł
4	PFRON – Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi – Moduł III	Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych, które w wyniku ogłoszenie stanu epidemiologicznego nie mogły korzystać z zajęć rehabilitacyjnych – 623 osoby	PFRON Gdańsk	599.000,00 zł
5	PFRON – Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi – Moduł IV	Dofinansowanie dla DPS w Kobysewie w zakresie niwelowania zagrożenia epidemią COVID-19 – zakup 4 pralek i 4 suszarek.	PFRON Gdańsk	7.196,00 zł
6	Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19	Zakup sprzętu komputerowego, audiowizualnego, wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem dla dzieci z niepełnosprawnościami, zakup płynów do dezynfekcji rąk, powierzchni, maseczek jednorazowych, rękawiczek jednorazowych – dla 352 osób	PUW Gdańsk	526.677,00 zł
7	Wsparcie pracowników DPS w walce z epidemią COVID-19	Zakup środków ochrony indywidualnej dla pracowników DPS	UMWP, EFS	94.799,05 zł
8	Wsparcie pracowników DPS w walce z epidemią COVID-19	Wsparcie pracowników poprzez wypłatę dodatków do wynagrodzeń za czas pracy w warunkach zagrożenia	UMWP, EFS	287.099,68 zł
9	Wsparcie pracowników DPS oraz zakup środków ochrony osobistej i do dezynfekcji	Wypłata dodatków do wynagrodzenia oraz zakup środków ochrony indywidualnej i środków do dezynfekcji	NFZ O/Pomorski, EFS	35.694,06 zł
10	Dotacja celowa	Przyznanie gratyfikacji dla kadry DPS	PUW, budżet Państwa	34.143,00 zł
11	Dotacja celowa	Zapewnienie kadry niezbędnej do zapewnienia ciągłości świadczonych usług	PUW, budżet Państwa	40.320,00 zł
12	Dotacja celowa	Zagwarantowanie wynagrodzeń i gratyfikacji dla osób świadczących pracę oraz zapewniających ciągłość realizacji usług	PUW, budżet Państwa	56.096,00 zł
RAZEM				3.345.465,97 zł

VIII. Doradztwo Metodyczne i Szkolenia Kadry Pomocy Społecznej w 2020 roku

W okresie sprawozdawczym zorganizowano jedynie trzy szkolenia tematyczne dla 46 uczestników. Szkolenia odpowiadają zgłaszanym potrzebom w tym zakresie. Z uwagi na stan epidemiczny obowiązujący na terenie powiatu, nie odbyło się wiele zaplanowanych szkoleń i konferencji tematycznych. Zakres przeprowadzonych szkoleń oraz ich tematykę przedstawia tabela nr 49.

Tabela 49. Zakres przeprowadzonych szkoleń dla kadry pomocy społecznej i podmiotów współpracujących w roku 2020

Lp.	Temat szkolenia	Termin	Adresaci szkolenia	Prowadzący	Liczba osób
1	Budowanie kontaktu z rodzicem i niemowlęciem.	Cykl 3 spotkań Marzec, październik 2020 r.	Rodziny zastępcze oraz osoby prowadzące RDD, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, asystenci rodzin.	Katarzyna Janasiewicz-Nowak - psycholog, Urszula Gembczyk – psycholog kliniczny Stowarzyszenie Zielona Myśl z Gdyni	14
2	Umiejętności pomocne w kontakcie z osobą stosującą przemoc w rodzinie.	Październik 2020 r	Rodziny zastępcze oraz osoby prowadzące RDD, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej,	Daniel Mróz - członek Zespołu Monitorującego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w MRiPS	25
3	Superwizja dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Od I do XII 2020 r., w okresach lockdownu zdalnie	koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	Justyna Herman-Gregorek psychoterapeuta, psychotraumatolog.	7

Zorganizowano:

- dwa spotkania z kierownikami WTZ funkcjonujących na terenie powiatu kartuskiego w celu omówienia sytuacji związanej z uruchomieniem działalności jednostek w nowym reżimie sanitarnym w obliczu epidemii COVID-19 (po pierwszym okresie zawieszenia działalności),
- systematycznie organizowano spotkania informacyjne dla Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych (4 spotkania, w tym dwa w formie zdalnej),

W ramach podpisanego porozumienia z PFRON Powiat Kartuski w roku 2020 w dalszym ciągu realizował całościowe wdrożenie elektronicznego systemu obsługi osób niepełnosprawnych aplikujących o środki PFRON - SOW.

Ponadto uczestniczono w dwóch spotkaniach z kierownikami gminnych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu kartuskiego organizowanych cyklicznie w poszczególnych ośrodkach, gdzie przekazywano informacje na temat bieżącej działalności oraz ewentualnych potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Kontrole wewnętrzne:

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono następujące kontrole wewnętrzne:

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Somoninie (1 kontrola),
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Chmielnie (1 kontrola),
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Stężycy (1 kontrola),
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Kartuzach (4 kontrole),
- rodziny zastępcze zawodowe (4 rodziny),
- rodziny zastępcze niezawodowe (4 rodziny),
- w Domu Pomocy Społecznej w Kobysewie
- w Domu Pomocy Społecznej w Stężycy.

Kontrole zewnętrzne:

1. 9 - 18.06.2020 r. – Starosta Kartuski – kontrola wewnętrzna w ramach systemu kontroli zarządczej – wydatki budżetowe od 1.9.2019 r. do 31.5.2020 r. oraz informacja i komunikacja, w tym obieg dokumentów i czynności kancelaryjne – kontrola przeprowadzona w formie zdalnej – bez uwag.

Funkcjonowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach w okresie epidemii COVID-19

Rok 2020 był rokiem dość szczególnym w zakresie istotnych zmian w sposobie funkcjonowania jednostki jak również w związku z koniecznością dostosowania technicznego w obiekcie oraz organizacji pracy kadry PCPR. Zwiększone ryzyko zachorowania na COVID-19, konieczność zapewnienia ciągłości realizacji zadań na rzecz mieszkańców powiatu kartuskiego postawiło przed nami duże wyzwania, ale też i obawy co do prawidłowej realizacji zadań. Początkowo z uwagi na znaczne ryzyko zachorowania wstrzymano bezpośrednią obsługę klienta, zawieszono działalność orzeczniczą Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, wstrzymano wizyty klientów w PCPR (w różnych sprawach), wstrzymano pracę koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w środowiskach rodzin zastępczych. Taka sytuacja zmusiła nas do zwiększenia telefonicznej obsługi naszych klientów, zwiększenie przepustowości kanałów

komunikacji elektronicznej (zwiększono dostępność e-maili i pojemność strony internetowej PCPR). W dość krótkim czasie i sprawnie udało się dostosować pracę naszego zespołu do obowiązujących w ciągu całego okresu sprawozdawczego wymogów organizacyjnych mających na celu przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa na stanowiskach pracy jak również stworzono odpowiednie warunki do obsługi naszych klientów w pewnym ograniczeniu. Taki poziom zaangażowania pozwolił nam na otwarcie naszej działalności (zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Wojewody Pomorskiego oraz GIS) od 29 maja 2020 r.

Wprowadzone zmiany techniczne, zamontowanie skrzynki podawczej na dokumenty w wejściu do PCPR, montaż domofonu, wyodrębnienie jednego miejsca do obsługi klientów wcześniej umówionych na konkretną godzinę do konkretnego pracownika, montaż termometru do pomiaru temperatury, zakup lampy bakteriobójczej przenośnej, zakup urządzenia do ozonowania i dezynfekcji dokumentów, montaż przegrody z pleksi na stanowisku obsługi klienta, zakup bezdotykowych urządzeń do dezynfekcji rąk dla klientów i dla pracowników, zapewnienie dla klientów i pracowników odpowiedniej ilości środków ochrony indywidualnej (maseczki jednorazowe, rękawiczki jednorazowe, płynu do dezynfekcji rąk i powierzchni) pozwoliły na zapewnienie sprawniej i terminowej realizacji zadań i dały poczucie bezpieczeństwa dla naszych klientów i pracowników. Opisanie w tym sprawozdaniu podjęte działania zaradcze na poszczególnych stanowiskach pracy w naszej ocenie w pełni pozwoliły na zapewnienie ciągłości pracy i realizacji zadań, tym bardziej, iż w okresie od listopada do grudnia 2020 roku część pomieszczeń PCPR (I piętro oraz klatka schodowa) była całkowicie wyłączona z użytkowania z uwagi na remont generalny.

W tej sytuacji konieczne było dość znaczne przeorganizowanie stanowisk pracy oraz wykorzystanie sal szkoleniowych (gdzie nie odbywały się żadne szkolenia i spotkania) na pomieszczenia do pracy dla kadry PCPR. Całość zadania została zakończona w grudniu 2020 r. co w znaczący sposób poprawiło standard pracy i wizerunek placówki Powiatu Kartuskiego. W roku 2020 ponadto dokonano zakupu nowego urządzenia w postaci kotła grzewczego gazowego oraz dokonano zakupu i montażu urządzeń klimatyzacji w pomieszczeniach PCPR na I piętrze.

Pragnę zaznaczyć, iż dokładamy wszelkich starań w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań PCPR i załatwiania spraw naszych klientów w terminach ustawowych. Na bieżąco monitorujemy wszelkie informacje dotyczące wprowadzanych ograniczeń. W ostatnich dniach grudnia 2020 roku korzystając z możliwości w zakresie Narodowego Programu Szczepień zdecydowana większość kadry zgłosiła się do szczepień przeciwko COVID-19. Szczepienia kadry PCPR, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych

zawodowych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka odbyły się w okresie I kwartału 2021 r. Nasza praca polega w zdecydowanej większości na kontakcie z drugim człowiekiem, więc szczepienia są w sytuacji stanu epidemii dobrym rozwiązaniem dającym odpowiedni poziom bezpieczeństwa dla naszych klientów, dla nas oraz są zwiastunem powrotu do normalności.

WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE KARTUSKIM NA ROK 2021

Potrzeby z zakresu pomocy społecznej obejmują zadania powiatu z tego zakresu i są ujęte w budżecie na rok 2021. Za najważniejsze na rok 2021 uznano:

1. Kontynuację programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy „Można inaczej” i innych programów celowych.
2. Kontynuacja działania punktu konsultacyjnego dla osób z uzależnieniami behawioralnymi.
3. Kontynuacja działania punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych.
4. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich osób wymagających całodobowej opieki.
5. Prowadzenie i rozwój infrastruktury Środowiskowego Domu Samopomocy w Kobysewie – powiatowej placówki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, autyzmem i niepełnosprawnością sprzężoną.
6. Stały monitoring osób niepełnosprawnych kierowanych do Środowiskowego Domu Samopomocy w Kobysewie – jednostki powiatowej.
7. Podniesienie standardu zadań powiatu w zakresie oferty dla mieszkańców powiatu kartuskiego wymagających wsparcia w zakresie schronienia dla osób będących kryzysie oraz dla osób wymagających umieszczenia w domu samotnej matki.
8. Upowszechnienie mechanizmów aktywnej integracji osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym poprzez działania zmierzające do ich aktywizacji społeczno-zawodowej w ramach projektów unijnych oraz programu „Z nadzieją w przyszłość”. W celu stałego podwyższania efektywności pomocy usamodzielnianym wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych zasadne jest prowadzenie klubu młodzieżowego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach.

9. Realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla ofiar przemocy.

10. W zakresie bazy lokalowej oraz infrastrukturalnym:

- przygotowanie dokumentacji technicznej w zakresie realizacji inwestycji celu publicznego w postaci budowy łącznika między budynkami PCPR a budynkiem z salami szkoleniowymi (wraz z klatką schodową oraz windą dla osób niepełnosprawnych),

11. W zakresie wsparcia kadrowego PCPR Kartuzy:

- z uwagi na rozbudowane systemy informatyczne związane z realizacją zadań (wypłata świadczeń, POMOST, orzecznictwo, system SOW PFRON od 2019 r. i inne) konieczne jest wdrożenie usługi informatycznej realizowanej przez firmę zewnętrzną.
- zwiększenie zatrudnienia o psychologa w wymiarze ½ etatu w Centrum Interwencji Kryzysowej,
- w związku ze wzrostem liczny rodzin zastępczych możliwe jest wystąpienie potrzeby zwiększenia zatrudnienia o 1 koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej – 1 etat,
- zwiększony zakres działań w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych wymaga zwiększenia zatrudnienia o 1 osobę w wymiarze 1 etatu,
- w związku z koniecznością zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa systemów informatycznych zakładamy wykupienie usługi w zakresie obsługi informatycznej od firmy zewnętrznej.

12. Stały monitoring i zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych wdrożonego systemu obsługi osób niepełnosprawnych aplikujących o środki PFRON – SOW w zakresie wszystkich zadań realizowanych na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

13. W zakresie doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej planuje się organizację szeregu szkoleń i konferencji tematycznych obejmujących takie zagadnienia jak przemoc, uzależnienia, depresja, samobójstwa, zaburzenia więzi, adolescencja. Dokonujące się zmiany dotyczące roli pomocy społecznej oraz rozwiązywania problemów wymagają systematycznego kształcenia i doskonalenia kadr pomocy społecznej. W związku z tym planuje się stałe inwestowanie w rozwój pracowników PCPR i rozwój metodyki pracy, przy wykorzystaniu zasobów własnych oraz podmiotów zewnętrznych.

Mamy nadzieję, że podejmowane działania i wdrożone rozwiązania pozwolą Centrum wpływać na ewaluację wizerunku pomocy społecznej tworząc obraz profesjonalnej instytucji otwartej na współpracę, zaangażowaną w przedsięwzięcia na rzecz poprawy sytuacji mieszkańców powiatu.